Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 13 июль. Шанба. № 47 (14345)

Ислом КАРИМОВ:

ТАНЛАГАН ЙЎЛИМИЗ ТЎҒРИЛИГИНИ ҲАЁТ ТАСДИҚЛАМОҚДА

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ДИПЛОМАТИК КОРПУС ҲАМДА ТОШКЕНТДА ФАОЛИЯТ ЮРИТАЁТГАН ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН УЮШТИРИЛГАН БРИФИНГДА БЕРИЛГАН САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

Хабар қилинганидек, 5 июль куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов дипломатия корпуси ва Тошкентда фаолият юритаётган журналистлар билан навбатдаги анъанавий учрашувини ўтказди.

Президентимизнинг учрашувда сўнгги ойларда мамлакатимизнинг ички ва ташқи сиёсий ҳаётида рўй берган муҳим воқеалар, Ўзбекистоннинг хорижий давлатлар билан алоқалари хусусида сўзлаган батафсил нутқи матбуотда эълон қилинган эди. Учрашувда юртбошимиз журналистларнинг талай саволларига ҳам жавоб қайтарди. Қуйида ана шу савол-жавоблар билан танишасиз.

Юрий ЧЕРНОГАЕВ, «Постфактум» агентлиги, Россия:

— Жаноб Президент, Америкада қозонган улкан дипломатик муваффақиятингиз манзарасида сизнинг МДҲга муносабатингиз ўзгарадими, янада қатъийроқ бўладими? Яна бир савол: Сизнинг бу сафарингизга Марказий Осиёдаги бошқа давлатлар раҳбарлари томонидан муносабат билдирилдими? Агар сир бўлмаса, Пентагонда имзоланган протоколда Америка билан ҳарбий соҳада ўзаро муносабатларнинг қандай янги томонлари кўзда тутилган?

Ислом КАРИМОВ:

— Ҳа, Ўзбекистон делегациясининг Америка Қўшма Штатларига ташрифи ҳақиқатан ҳам самарали ва муваффақиятли бўлди. Бу ташриф нафақат бизнинг ички томонлама муносабатларимизга, балки умуман халқаро доиралари муносабатларига ҳам таъсир этиши шубҳасиз. Улар халқаро доиралари эмас, бизнинг демократик ислоҳотлар, янгиланиш, бозор ислоҳотлари йўлидан, сармоя лойиҳаларини тобора ривожлантириш йўлидан янада жадалроқ ҳаракат қилишимизга, шунингдек, бошқа кўпгина масалаларга ҳам таъсир ўтказади. Бироқ бизнинг бошқа давлатлар билан, жумладан, МДҲ давлатлари билан муносабатларимиз Президент ёки Ўзбекистон делегациясининг бошқа мамлакатларга қайсидир сафарлари натижасида бузила олмайди. Шунинг учун ҳам сизга шуни маълум қилиб қўймоқчиманки, бизнинг МДҲ мамлакатлари, умуман МДҲ билан муносабатларимиз, энг аввало, шу мамлакатлар ва Ўзбекистон манфаатларига хизмат қилган ва бундан кейин ҳам ана шундай хизмат қилиши лозим. Бизнинг МДҲ келажагига доир масалаларга муносабатимизни сиз яхши биласиз, шунинг учун ҳам, ижозатингиз билан бу масалаларга тўхталиб ўтирмайман.

Биз МДҲнинг келажаги порлоқ эканига аминмиз, унинг имкониятлари, салоҳиятини ҳали тўла фойдаланилгани йўқ. Бироқ биз чуқур иқтисодий, гуманитар интеграция никоби остида давлатлардан устун турадиган турли-туман тузилмалар тузилишига қатъиян қаршимиз — бу бизнинг манфаатларимиз мос эмас. Биз иқтисодий муносабатларимиз МДҲ доирасида чуқурлашиб, мустаҳкамланишига тарафдормиз, собиқ СССРнинг турли минтақаларида истиқомат қилаётган кишилар ўртасидаги чин инсоний муносабатлар ривожланиб, мустаҳкамланиши тарафдоримиз.

Сизнинг агентлигингиз учун алоҳида шуни айтмоқчиманки, Ўзбекистон МДҲга халқаро ҳуқуқ субъекти деб қарши қаршимиз. МДҲ — ҳамдўстлик, шундай экан, ҳамдўстлик бўлиб қолаверганни тузук.

Марказий Осиё минтақасидаги қўшниларимиз билан муносабатларимизга келсак, кеча мен Президент Асқар Акаев билан телефонда гаплашдим. Биз ташриф натижалари ҳамда ўзаро манфаатли бошқа масалалар юзасидан фикр алмашдик. Мен Қозоғистон, Қирғизистон ҳам, Тожикистон ҳам бизнинг ютуқларимиздан, муваффақият билан олға қараб бораётганимиздан хурсанд эканига аминман. Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон эришган ютуқлардан биз ҳам худди шу тарика қувонамиз. Бу ерда ҳеч қандай муаммо йўқ.

Мен минтақавий ҳамкорлик, минтақавий интеграциянинг келажаги порлоқ ҳамда улар тобора ривожланиб боравериши лозим, деган фикрмни қатъий таъкидлайман.

Вазир У. Перри жанобларидан бизнинг суҳбатимиз, Америка Қўшма Штатлари мудофаа вазирлигида олиб борган музокаралар хусусида келсак, шуни айтмоқчиманки: бу ҳеч кимни қўрқитмаслиги керак. Бизнинг Америка Қўшма Штатлари билан муносабатларимиз, жумладан, ҳарбий-техника соҳасидаги муносабатларимиз ҳам, бирон-бир томон ёки бирон-бир мамлакатга қарши қаратилмаган. Шуни яна бир марта аниқ ва қатъий таъкидламоқчиманки, бизнинг бу соҳадаги муносабатларимиз Марказий Осиё минтақасидаги вазиятни барқарорлаштиришни мустаҳкамлашга, Афғонистондаги нотинч аҳвол ва Тожикистондаги таранг вазиятни ҳисобга олган ҳолда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга қаратилган. Бизнинг Америка Қўшма Штатлари, жумладан, бу давлатнинг мудофаа вазирлиги билан муносабатларимиз белгиланган тартибда, ҳеч кимнинг хавфсизлигига зарар етказмаган ҳолда ривожланмоқда.

Амирқул КАРИМОВ, Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги:

— Ислом Абдуғаниевич, мустақиллигимизнинг беш йиллиги нишонланадиган кунлар яқинлашмоқда. Шу муносабат билан жорий йилнинг биринчи ярми якунлари, ундан чиқадиган хулосалар ҳақида икки оғиз гапириб берсангиз.

Ислом КАРИМОВ:

— Хулоса тариқасида гапирадиган бўлсак, биринчидан: Ўзбекистон 1996 йилнинг биринчи ярмида ўзимиз олдин ишлаб чиққан ва астойдил амалга оширилаётган сиёсат ривожи ҳамда унинг амалий самарасини яна бир бор тасдиқлаб берди. Бутун жаҳон бунга тан олди, олдимизга қўйган тамойиллар, мақсадларимиздан бир қадам ҳам орқага чекинганимиз йўқ. Режаларимиз, мақсадларимиз аниқ. 1996 йилнинг биринчи ярмида ҳам барча саъй-ҳаракатларимиз ана шу режаларни рўёбга чиқаришга қаратилди.

Иккинчи хулоса: 1996 йилнинг биринчи ярми якунлари шуни яна бир бор тасдиқлаб турибдики, бозор иқтисодиётига ўтиш, сиёсий иқтисодий, демократик жамият қуриш борасида бизлар янги-янги қадамлар қўймоқдамиз. Бошқача айтганда, юртимизда юз бераётган демократик, сиёсий, иқтисодий ўзгаришлар жараёни орқага қайтмайдиган тус олди, муқаррар тус олаётганини мен катта мамнуният билан таъкидламоқчиман.

Учинчи хулоса: Жамиятимиз, халқимиз бу ислоҳотларни, ўзгаришларни кенгроқ қўллаб-қувватламоқда. Америкада ўтганимизда мухбирлар бундай йиллик савол берганда ҳам шу ҳақда гапирдим. Майли, сизлар ҳам эшитинглар, жавоб шундай бўлади: Ўзбекистонда ишончи ҳар бир грамгнинг мақсади — ҳар қандай оддий инсон. Мен жуда хурсандманки, жамиятимиз, халқимиз мана шу мақсад йўлида бели маҳкам бойлаб, ўзини аямасдан ҳаракат қилмоқда, катта унум билан яшаяпти.

Охирги хулоса шуки, Ўзбекистоннинг ташқи, ички сиёсатини жаҳон ҳамжамияти эътироф этяпти, қўллаб-қувватлаяпти, Ватанимизнинг обрўйи ошмоқда. Ўзбекистоннинг халқаро обрўйи, миллати, эътиқодидан қатъий назар ҳар бир фуқаромизнинг қарашини фикр-ифтихор туйғулари билан тўлдиради. Кейин дажакка ишончим билан мустаҳкамлайди.

Ким БРУТ, «Корё Ильбо» газетаси мухбири:

— Менинг иккита саволим бор. Билишимча, Ўзбекистоннинг ташқи иқтисодиёт соҳасидаги фаоллиги, энг аввало, хорижий сармояларни жалб этиш заруратни билан изоҳланади. Бугунги кунда беш йил давомида киритилган сармоялар ҳажми ҳамда бу борада айрим мамлакатларнинг иштироки ҳиссаси қанча? Иккинчи савол: илгари иқтисодиётни ривожлантириш, мақсадларни кўзлаб, хомашёнинг айрим турлари бўйича йиллик маълумотлар эълон қилиб турилар эди. Бу йил газеталарни унчалик диққат билан ўқимаганманми, ҳар қолда буни кўрмадим.

Ислом КАРИМОВ:

— Бугунги кунда Ўзбекистонда хорижий сармоялар иштирокида кариийб беш миллиард Америка доллари миқдорида лойиҳалар амалга оширилмоқда. 1995 йилда Ўзбекистонда тахминан бир миллиард Америка доллари миқдоридаги хорижий сармоялар ўзлаштирилди. Бу сармоялардан қайси мамлакатларнинг улуши салмоқли, деган савол қизиқтиради? Мен биринчи навбатда Германияни тилга олишим истар эдим. Дарвоқе, мен бугун Ўзбекистонга айнан мана шу масалалар бўйича келган «Даймлер-Бенц» корпорацияси раҳбарлари қабул қилганман. Кейинги ўринларда Жанубий Корея, Япония, АҚШ туради.

Иккинчи саволингизга келсак, бундан икки-уч йил олдин ҳам 1996 йил, энг катта ўзгаришлар юз бермоқда. Бу биринчи галда статистика ҳисоботида ҳамда илгариги социалистик тизимда мавжуд бўлганидан мутлақо фарқ қиладиган барча индикатив маълумотларда акс этиши лозим. Совет тизими даврида умумий махсулот, ўсиш суръати ва ҳоказолар — энг муҳим жамланган тизим мавжуд эди. Асосий мақсад — фақат ютуқларни кўз-кўз қилишдан иборат эди. Шуни яна таъкидлайманки, илгари асосий кўрсаткич — ўсиш суръати эди.

Бугунги кунда биз Америка Қўшма Штатлари, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, БМТнинг тегишли дастурлари ёрдамида миллий ҳисоб-китоблар тизимини жорий қилишда. У ягариги статистикадан тубдан фарқ қилади ҳамда биз уни муваффақият билан ўзлаштиряпмиз.

Макрокўрсаткичлар, шунингдек, молиявий, иқтисодий ҳамда барқарорликни акс эттирадиган бошқа кўрсаткичлар янги тизимнинг асосий ҳисобланади. Газета маълумотларини билмадим, аммо бизда Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитасининг махсус тўпламлари нашр этилади. Биринчи ярим йиллик натижалари бўйича ҳам албатта махсус тўплам чиқарилади. У турли тилларда — инглиз, рус ва ўзбек тилларида нашр этилади.

ФУРҚАТБЕК, «Озодлик» радиоси мухбири:

— Жаноб Президент, май ойи охирларида Сизнинг Фармонингиз билан бир қанча маҳбуслар озод этилди. «Хельсинки Вотч», «Хьюман Райтс Вотч» ташкилотларига Ўзбекистонда фаолият олиб боришлари учун йўл очдингиз. Ундан кейин яқинда бальзи бир сиёсий рақибларингиз, ҳаттто Ўзбекистонда фаолият олиб боришлари учун рухсат бердингиз. Рўйхатни ҳали давом эттириш мумкин. Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари ва демократия соҳасида янги, анилиикслари либерал, янги босқичларнинг билдирадими? Умуман, 1995 йилнинг охиридан бўён кузатилаётган кутиш йўлида очиқ сиёсатнингиз қандай тушунтирасиз? Каримов ўзгариб қолдими ёки унинг сиёсати ўзгаряптими? Ёки буларнинг барчаси олдиндан ўйланган сиёсат эдими?

Иккинчи саволим: Америкага ташрифингиз жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Мана шу ташриф кейин Ўзбекистон мустақиллиги, хусусан, унинг хавфсизлиги мустаҳкамландими?

Ислом КАРИМОВ:

— Мен айтадиган биринчи ва асосий гап шуки, Ўзбекистон мустақил бўлган кундан бошлаб сиёсат, иқтисод, маънавият соҳасида тузилган жараёнларини аниқлаб олди, тамойилларини ишлаб чиқди. Биз танлаган йўл тўғри эканини ҳаётнинг ўзи тасдиқлаб турибди. Биз бошиданоқ нафақат иқтисодий, сиёсий соҳада, балки сиёсатда ҳам «шок терапия»сига қарши эдик. Яна бир нарсага иқрор бўляпмизки, ислоҳотлар ўтказилаётганда, албатта одамларнинг дунёқараши, шуурини, дунёқараши, ақлида ўрф-одатлари, анъаналари, табиати, феъл-атвори инобатга олиниши керак. Шуни қилмасак, катта хатога йўл қўйган бўламиз. Ўзбекистонда сиёсий ислоҳотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Ўзбекча айтганда, «мусулмончилик аста-секинлик билан» бўляпти.

«Каримов ўзгардими ёки унинг сиёсати?» деган саволингизга жавоб бериб шундай демоқчиман: аввалгимдан одамни ҳаёт ўзгартиради. Шу жумладан, жамият ўзгараётганда Президент ҳам ўзгаради. Иқтисодий ислоҳотлар биз кутганимиздан ҳам яхшироқ натижалар бермоқда, фақат иқтисодий ҳаётимизда, маънавий, сиёсий ҳаётимизда ҳам тарихий воқеадир. 3-4 йил олдин мана шу лойиҳа бўйича бирон-бир сармоядор келиб ишонарди. Завод 50-50 принцип асосида (бизнесменлар тилида ҳам ўз улуши) ва ҳаммаси қанча мамлакатлардан келган вакиллар бор ...

Ганимни якунлаб айтмоқчиманки, Ўзбекистонда сиёсий, демократик ислоҳотлар бундан кейин ҳам изчил давом этади. Америкага сафаримиз, Европа Ҳамжамияти билан, Европа Иттифоқи билан имзоланган битимлар, шартномаларнинг ўзигага яраша мажбуриятлар бор. Ушбу шартномаларни тасдиқлаётганда зиммамизга катта-катта мажбуриятлар олганмиз. Биз ана шу мажбуриятларни бажаришда қолган.

Энди Америка Қўшма Штатларига ташрифимиз хавфсизлик масаласи бўйича нима берди, деган саволингизга келсак, ташриф асносида Ўзбекистон танлаган йўл, Ўзбекистонда олиб борилаётган ислоҳотлар тўғри эканлигига, шу сиёсатни изчил давом эттиришимиз кераклигига ишончим кучайди. Жаноб Билл Клинтон билан суҳбатлашганда Америка Қўшма Штатлари Президенти АҚШ Ўзбекистон мустақиллигини, истиқлолини ҳимоя қилишдан манфаатдорлигини алоҳида таъкидлаб ўтди. Бундан ортиқ яна қандай кафолат керак?

Ташрифимизнинг энг катта ютуғи ҳам мана шу кафолат эканлигига халқимиз муносиб баҳо беради, деб ўйлайман.

Хайрулло УБАЙДУЛЛАЕВ, «Би-Би-Си» радиостанциясининг ўзбек шўъбаси:

— Жаноб Президент, мана менинг қўлимда АҚШ мудофаа вазирлигининг меморандуми. Бу ерда, жумладан, «Ўзаро фойдали-иқтисодий ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун конверсия қўмита ташкил этилиши» ҳақида гап боради. Шунга оғзина шарқ беролмайсизми, яъни конверсия гирифтор бўлиши мумкин бўлган объектлар бунинг фойда ва зарари ҳақида.

Ислом КАРИМОВ:

— Дарҳақиқат, Америка Қўшма Штатлари мудофаа вазирлиги ва бошқа вазирликлар, жумладан, савдо вазирлиги, мудофаа вазирлиги тармоғини мустаҳкамлаш учун конверсия қўмита ташкил этишга келишиб олиб борилаётган конверсия масалалари ҳақида алоҳида эътибор берилди.

Америка Қўшма Штатларидан Ўзбекистонга бир неча бор махсус делегациялар келиб кетди. Ўзбекистон шароитида конверсияни уюштириш учун алоҳида дастурлар тузилди. Бир вақтлар мудофаа тармоғи ишлаган корхоналаримизнинг аҳволи ҳозир жуда оғир, улар буюртмассиз ўтирибди. Шу корхоналарни, энг аввало, истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган соҳаларга ихтисослаштириш керак. Мисол учун, авиация заводимизда йўловчилар ташувчи янги ИЛ-114 русумидаги самолётни ишлаб чиқариш, уларни истифода этиш учун буюртмалар топиш, четга сотиш, умуман хал хужалигида, иқтисодиётимизда мазкур самолётдан самарали фойдаланиш конверсия дастурида жуда тутилган масалаларнинг бир қисми, холос.

Ғофир ЖАМОЛОВ, Ўзбекистон радиоси мухбири:

— Яқин кунларда Асакадаги автомобиль заводи дарвозасидан Ўзбекистоннинг биринчи автомобили йўлга чиқади. Бу қўшма корхонанинг маҳсулоти жаҳон бозорида ўз ўрнини топа оладими? Мана шу автомобилларнинг республикамиз ташқи иқтисодий алоқаларини ривожлантиришга қўшадиган ҳиссаси қандай бўлади?

Ислом КАРИМОВ:

— Дарҳақиқат, 19 июл куни Андижон вилоятининг Асака шаҳрида Марказий Осиёда бирни ва ягона автомобил заводи ишга тушишини нишонлаш маросими бўлади. Бу — бизнинг ҳаётимизда, маънавий ҳаётимизда, сиёсий ҳаётимизда ҳам тарихий воқеадир. 1991 йил 1 сентябрда тугилган болалар яқинда беш ёшга киради. Илойим уларга умр берсин! Мана шу беш ёшга тўлган болалар балоғат ёшига етганда мутлақо бошқача бўлишади. Дунёқарашлари, табиатлари билан улар биздан мутлақо фарқ қилишади. Ишонолсиз, мана шу катта умидлар билан шу кунларни кутяпман. Оллоҳ умр берса, мустақиллик кунида тугилган болаларнинг ҳаётга қадам қўйиб давлат, жамият ишларида иштирок этаётганларини кўрсам, армоним қолмасди.

Фурсатдан фойдаланиб, бугун мана шу зулда ўтирган мухтарам элчиларни, халқаро ташкилотлар раҳбарларини, мухбирларни яна бир бор мустақиллигимизнинг беш йиллиги билан қутлайман. Ўзбекистоннинг қўшни-ҳуқуқларини амалга ошириш ва уларнинг ҳам бизлар ҳали кўп ишлашимиз керак. Иккинчи масала — бу сиёсий мухолифат. Мухолифат ҳар бир демократик давлатда бўлиши керак. Мухолифат мавжудлиги демократия аломати десак, сиёсий хато қилган бўлмаймиз. Ҳозир кучга кираётган партиялар, ташкил топаётган партияларга бизнинг ишончимиз катта.

Учинчи муаммо — бу матбуот. Мен бир марта эмас, бир неча марта таъкидлаб, алоҳида уқтириб ўтдимки, матбуот ҳақида муаммолар жуда кўп. Бу муаммоларни ечишимиз, ғарб давлатлари, демократик давлатлар тажрибасини ўрганиш, улардан, ...

Муаммолар хусусига келсак, мен уларни учтаси ҳақида гапирмоқчиман. Конституциямиз, қонунларимиз берган ҳамма ҳақ-ҳуқуқларни амалга оширишимиз керак. Иккинчи масала — бу сиёсий мухолифат.

Фурсатдан фойдаланиб, бугунги брифингда иштирок этганингиз учун барчангизга самимий миннатдорлик билдириб, халқимиз, жамиятимиз номидан бугунги кунда Ўзбекистонда ишлаётган, ишлаганда ҳам ўз давлатлари, ўз халқлари равнақи йўлидагина эмас, умумий ҳамкорлигимиз равнақи, Ўзбекистоннинг гуллаб-яшнаши ва халқимиз йўлида ҳам қилаётган ишларингиз учун самимий ташаккуримни изҳор этмоқчиман. Ғанимни якунлаб айтмоқчиманки, журналистлар ва, ҳамма вақт ҳаракатдаги мамлакат вакиллари сифатида ҳам бу ерга келган ва келаётган дўстларимизга ҳам ишора этиб, барчангизга миннатдорман.

ОМАД ЁР БЎЛСИН, ЎЗБЕКИСТОНЛИК ОЛИМПИАДАЧИЛАР!

XXVI Ёзги олимпия ўйинларида иштирок этадиган ўзбекистонлик спортчиларнинг иккинчи гуруҳи Атлантага жўнаб кетди. Эрта тонгда уларни спорт ташкилотлари ва жамоатчилик вакиллари, қариндош ва яқинлари кузатиб қолди.

— Бу ҳаётимдаги тўртинчи олимпия ўйинлари, — дейди Ўзбекистон миллий олимпия қўмитаси президенти Собир Рўзиев. — Уларнинг иккитасида спортчи сифатида қатнашганман. Лилехаммерда ўтган Қишки ва ҳозирги ёзги олимпиадаларида иштироким республика олимпия қўмитасининг президенти сифатидадир.

XXVI Ёзги олимпия ўйинларида мамлакатимиздан 75 нафар спортчи ўз маҳоратларини намойиш этади. Республикамиз спортчилари бундай нуфузли спорт мусобақасига илк бор алоҳида команда бўлиб бормоқда. Илк бор олис Америкада курашнинг ҳал қилувчи дақиқаларида спортчиларимизни қўллаб-қувватлаш учун мухлислар ҳам бирга боришмоқда.

Спорт фахрийлари ҳам эслан чиққани йўқ. Уларнинг ўн нафари республикамиз Президентининг ўз қўлидан олимпиадага бориш учун йўлланма олди.

(ЎзА).

ОЛИЙ ТАЪЛИМНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛИДА

Вазирлар Маҳкамасида 12 июль куни янги ўқув йилида олий ва ўрта махсус ўқув юртларига талабалар қабул қилиш масалаларга бағишланган мажлис бўлди. Уни республика Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов бошқарди.

Мажлисда олий ўқув юртларига эга вазирликлар, қўмиталар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда вилоятлар халқ таълими бошқармалари бошлиқлари, олий ўқув юртлари ректорлари иштирок этди.

Юртбошимиз мамлакатимизда халқ хўжалигининг барча соҳалари бўйича юқори малакали кадрлар етиштиришга, бунинг учун зарур шароитлар яратиб беришга катта эътибор қаратмоқда. Олий таълимдаги ислоҳотлар талабаларни қабул қилиш ва уларга сабоқ бериш жараёнини такомиллаштириш билан уни жаҳон андозалари даражасига кўтаришга йўналтирилган. Вазирлар Маҳкамасининг яқинда эълон қилинган «1996/97 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртларига қабул қилиш тўғрисида»ги қарори бу борадаги ишларни янада юқори погонага кўтарувчи муҳим ҳужжат бўлди. Зеро, унда ўқув-тарбия жараёнини замонавий талабларга мослаштиришни кўзда тутувчи бир қанча ишлар бор.

Мажлис қатнашчилари қарорда белгиланган аниқ мақсад ва йўналишлар билан батафсил таништирилди. Юқори малакали мутахассислар тайёрлаш, олий маълумот олишда қобилиятли ёшларни ижтимоий муҳофаза қилиш ва абитуриентларнинг сифатли танлаш қаратилган қарорга биноан, бу йилдан бошлаб давлат гранти сони янада оширилди. Бу — янги ўқув йилида талабаликка қабул қилинган 23 минг киши сабоғи учун кетадиган сарф-харажат давлат бюджетидан қопланади, демакдир. Бу билан мамлакат тараққиётининг устувор йўналишлари ва бозор мутахассислар шароитига мос мутахассисларни етиштиришга алоҳида эътибор берилади. Мажлисда шунингдек, олий ўқув юртлари ўқитувчиларининг таълим-тарбия беришдаги масъулиятини ошириш, янги турдаги таълим муассасаларини ташкил этиш борасида амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар ҳақида фикр юритилди.

Йиғилишда олий ва ўрта махсус таълим вазири О. Салимов, халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев, алоқа вазири Т. Раҳимов, соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари Р. Султонов, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Тест маркази директори М. Муҳитдинов, бир неча олий ўқув юртлари ректорларининг абитуриентларни қабул қилиш, тест синовларини ўтказиш, бошқа ташкилий тадбирлар борасида қилинаётган ишлар юзасидан ахборотлари тингланди.

(ЎзА)

«Ўзбекистон — Ватаним маним»

ҚЎЙЛАМОҚЛИК МУНИС ЗАРУРАТ

ОСМОНУ-ЗАМИН аро оламзод суюниб жон фидо қиладиган икки мавжудлик мангу. Бу тарихнинг бурилиш нуқталарида буюк шахсларнинг ўлмас жасоратлари билан ифодаланади. Бул мавжудликнинг бири, яратган Тангри — Барҳақ. Иккинчиси киндик қони тўкилган туфроқ — Ватан!

Туркнинг улуғ ёзувчиси Нозим Ҳикматнинг «Қон гапирмас»идаги Ватан ҳақида ҳажрли, меҳрли изтиробд вужудингизнинг ҳар бир ҳужайрасига қадар титратиб юборади. «Танингдаги ҳоҳ уяра томир отган илдиз, Ватандан йироқ бўлганингдагина бағрингни ўртамади», таъбир жоиз бўлса, айтиш лозимки, кимнинг юрагида эрк олови тўлганар экан, унда Ватанни севиш дардлашган, унга фарзанд меҳри, унга юргандагина иккиламчилиги ҳақидаги улуғ туйғу жўш уриб туради. Ҳурликнинг қушнасим бадалари эсиб, диллар шод, элнинг бағри бутун. Шу кунларда «ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ» деб жаранглаётган кўшиқлари қаламга ҳайқиртирмоқ, Ватан мадҳини энг баланд пардаларда куйламоқлик, улуғвор муҳаббат, мушфиқ садоқат, энг мунис зарурат. Саратоннинг илк тафтида шу кунларда мамлакатимизнинг турли кунларида бўлиб ўтган «Ўзбекистон — Ватаним маним» кўрик-танловининг ўзининг якунловчи босқичига етиб келди. Бизга бу Оллоҳнинг берган неъмати, мустақилликка бўлган шукрона бўлди. Зеро, энг яхши қўшиқлар, энг буюк кўшиқлар Ватан ҳақида бўлади. Ва улар асрлар бағридан асрлар бағрига ўлмас наволар ниҳоятини кўрсатади. Бу кун замининимизнинг ҳасу хоклари қадар куйларимизга тўтиё айлаб «ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ» деб энтикиб куйлаш ҳайқириқимизга, куйларга солишга қўймоқлик қолди.

Абдулатиф БЕКМУРОДОВ.

ЁШ ФИЗИКЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Ёзги таътил кунларининг айни қизғин палласида Грузияда ёш физикларнинг тўққизинчи халқаро мусобақаси бўлди. Унда 13 мамлакат, жумладан, Германия, Польша, Венгрия, Россия, Украина, Беларуссиядан келган мактаб ўқувчилари иштирок этди. Ўзбекистондан эса Тошкент давлат университети қошидаги лицей-интернат ва 110-мактаб ўқувчилари қатнашди.

— Мусобақа дастури жуда мураккаб тузилган бўлиб, топшириқларни ечишда ўқувчилар узларининг илмий тадқиқотга бўлган салоҳиятини намоён этиши лозим эди, — дейди Ўзбекистон командасига бошқарган 110-мактабнинг физика ўқитувчиси Елена Скворцова.

Мусобақанинг мураккаблигига қарамай, тошкентлик ёш физиклар Улуғбек Маҳмудов, Павел Миненков, Анвар Муллабеков ва Шуҳрат Саидов умумкоманда ҳисобида фахрли тўртинчи ўринни эгаллашди.

(ЎзА).

«АМЕРИКАЛИКЛАР ВАҚТНИ ЖУДА ҚАДРЛАШАР ЭКАН»

Сайфихўжа Қосимов яқинда Америка Қўшма Штатларининг Вашингтон штатига қарашли Ваъла-вала шаҳридаги ўрта мактабни тугатиб, Тошкентга қайтиб келди.

У 1995 йили Американинг тил ва таълим ўрганиш бўйича ҳамкорлик ташкилоти (АКСЕЛС)нинг ТОЭФЛ тестларини топшириб ғолиб бўлган ва Америкада таълим олиш ҳуқуқини қўлга киритган эди.

Қуйида жамоатчи мухбиримизнинг С. Қосимов билан суҳбатини эътиборингизга ҳавола этмоқда.

— Сайфихўжа, Америкада ўқишингиз қийин бўлмадими? Ҳарқалай, бегона юрт, бегона тил деганидек...

— Инглиз тилидан озроқ қийналдим. Тилни ўрганиш бошқа, унинг муҳитида яшаш бошқа экан. Дастлабки пайтлар америкаликларнинг гапини тушуниш қийналдим. Сабаби, улар жуда тез гапиришар экан. Бир-икки ой ўтгач, кўникиб кетдим. Ўқишга келсак, унчалик қийналмадим. Ҳар ким хоҳишига, қобилиятига қараб, дарсларни ва предметларни танлаши мумкин. Бир йилда икки марта имтиҳон бўлади: янги йилда ва ўқув йилининг охирида.

— Америка мактабларидаги дарслар бизнинг мактаблардагидан нимаси билан фарқ қилади?

— Асосий дарслар эрталаб соат 8.15 да бошланади. Ҳохловчилар 7.15 даги «зиро» («нул» деганли) дарсга келиши мумкин. Дарс бошланишидан олдин уч беш дақиқа оb-ҳаво, янгиликлар тўғрисида суҳбат бўлади. Кейин бешовдан тўрттагача ҳар бир вазифа берилади. Муаллим эртасига уй ишининг жавобларини доскага ёзади ёки оғзаки ҳам айтади. Мабодо, бирор ўқувчи уй ишини бажармай келган бўлса, ўқитувчи уйига хат ёзиб юборилади ёки «детеншин»га (инглизча «ушлаб қолиш» дегани) қолдирилади. Унда уша уй вазифасини бажармаган ўқувчи мактабнинг ҳафсизлик хизмати назорати остида дарсдан кейин қолиб, уни бажаради. Ҳар бир дарс 47 дақиқа давом этади. Тўпланиш эса — 45 минут. Ҳамма нарса ўз вақтида бажарилиши керак. Агар дарсга бирор кечиккан бўлса, муаллимнинг рухсатномаси кўрсатилади. Мактабда ҳамма уз иши билан банд, ҳеч ким бир-бирининг ишига аралашмайди. Яна бир қизиқ томони шундаки, айрим дарслар бўйича 11-синф ўқувчилари 8-синф ўқувчилари билан бирга ўқиши ҳам мумкин.

— Америка мактабларида баҳо қўйиш тартиби қандай?

— Баҳолар, асосан, балл ва ҳарфлар билан қўйилади. Баллар эса «А», «В», «С», «D», «Е» ҳарфлари билан белгиланади. Масалан, «А» ҳарфи 100 балл ёки унга яқинлашганда, «В» ҳарфи 80 балл ёки «4» баҳога тенг. «Е» ҳарфи эса «2» га тенг. Умуман олганда, баҳолаш унча мураккаб эмас.

— У ерда яшашингиз учун шароит бериндими?

— Йўқ, оиладагилар билан биргаликда ҳаёт кечирдим. Мен Боб ва Жанет Литтоннинг уйида яшадим. Мен Боб ва Жанет Литтоналарнинг уйида яшадим. Мен уларга жуда хушмуомала кишилар экан. Юзларидан табассум аримайди. Бутун америкаликлар хос хушмуомалалар бўлишди, уларнинг ҳам ҳеч қаерда хурматлар бир-бирининг ишлари кўрмайман.

— Америкаликлардан нимани ўрганиш мумкин?

— Улар вақтни жуда қадрлашар экан. Улар бир дақиқа ҳам бекорга вақтларини ўтказмайди. Оилада ҳар бир нарса пули билан қилинади. Фарзанд пулни ота-онасидан қарзга олади. Бу ота-она фарзандига ёрдам бермайди, деган эмас, аксинча, уни кичиклигидан мустақил ҳаётга ургатишадилар. Ҳаммаси тадбиркорлик ҳисоб-китоби бор. Дейлик, бугун кимдир ресторанга овқатланишга борса, ҳар ким ўз пулини ўзи тўлайди. Мактабда ўқиш ҳар ким ўз кунига яраша хусусиятга бор. Қолаверса, вояга етган инсон синф ўқувчилари дарсдан бўш вақтларида мактаб хавфсизлик хизмати ва бошқа хўжалик ишларида ишлаши мумкин. Мактаб ўқувчиларнинг оилаларидан ишлашига йўл қўйишади, мактаб эса иш топиб беришади. Улар ўзлари ишлаб топган пулларини ўзлари ишлатади.

— Америкаликлар спорт билан кўп шуғулланишади, дейишади...

— Тўғри. У ерда бейсбол, соккер (америкача футбол), югуриш кўпчиликка кенг тарқалган. Мен футбол, бейсбол ва волейбол билан шуғулландим. Бейсболни жуда ёқтириб қолдим. Уни биринчи марта ўйнаганимда, тўп билан бирга питч (бейсбол ўйинида тўпни уловчи таёқ)ни ҳам кутиб юбордим. Кейин эса ўргандим, бейсболнинг менинг жуда яхши ўйинлиги ҳақида. Лекин тез орада бу ўйинни яхши ўзлаштирдим.

— Келгусида ким бўлмоқчисиз?

— Дипломат бўлишни орзу қиламан.

Суҳбатлашди:

Анвар ҚЎЗИЕВ суҳбатлашди.

Ҳозирги ёшлар

Нуқтаи назар

ЮРАК ЁНМОҒИ КЕРАК

Ҳамма замонларнинг ўзига хос муаммолари бўлар экан. Лекин улар ичра энг мангуси, менинг назаримда, оталар ва болалар муаммоси. Ер юзининг барча бурчакларида авлодлар ўртасидаги номувофиқликлар, у ёки бу шаклда, учраб туради. «Ҳозирги ёшларга тушунолмайсан, биз уларнинг ёшида бошқача эдик» — тахминан шу қабилдаги эътирозни кўп эшитиш мумкин. «Албатта бошқача бўласиз-да, чунки у даврда ҳозирги замон эмасди», — деб жавоб қилсангиз, «Ана, айтмадимми, булар шартта юзингга чопади» деб қўйишади.

Оталар ва болалар ўртасидаги муносабатга кенг қамровда баҳо берадиган бўлсак, халқимизнинг азалий анъаналари мазкур муаммони шарқона донолик билан ҳал этганлигини англаймиз. Ота-она фарзандига мустақил қадам қўйгунча жонини фидо қилади. Ҳатто бу ғамхўрлик меъёридан ошиб кеттан ҳоллар ҳам учраб туради. Баъзи фарзандлар «Отам фалон-фалон шароитимни яратиб бермагунча, рўзғоримни бошқа қилмайман» деб шарт ҳам қўйишади. Ўша шароитни муҳайё қилиш ота-онанинг бурчи каби. Аслида ундан «Сенинг бурчинг нима?» деб сўралса тўғри бўлур эди.

Мен ота-онанинг ўз пушти-камаридан бўлган нури дийдасига ғамхўрлиги хусусида бир мулоҳазани айтишга жазм этмоқчиман. Албатта, ҳеч ким фарзандига ёмонликни раво кўрмайди. Ўрта мактабни битираётган йигит-қизнинг ота-оналаридан «Болангиз ким бўлишини хоҳлардингиз?» деб сўрасангиз:

— Болам бирор жойда ўқиб, маълумот (яъни, диплом) эгаси бўлсин, ишқилиб одам бўлсин, деймандa, — деб қўйишади.

«Одам бўлсин» — бу сўзнинг замирида кўп гап ётади. Фақат инсоний хислатлар эгаси бўлсин, деган маънодагина эмас. Драматург Машраб Бобоевнинг «Мина портлади» пьесасида асар қаҳрамони ўз қишлоғига борганда ўқий олмаган укасига қарата «Мен сени одам қилолмадим» деб таассуф билдиради. Нима, у одам эмасмиди? Тўрт мучаси соғ, меҳнаткаш, чинакам одам эди. Фақат акаси каби ўқий олмаган, холос.

Хурсанд Оллаёров деган ажойиб ўқитувчимиз бўларди. Раҳматли домла икки гапнинг бирида «Ўқинглар, укалар, бирор қаламнинг эгаси бўлинглар» деб такрорлардилар. Назаримда, «қалам» сўзи бу ўринда «амал», «лавозим» маъносида айтиларди.

Албатта, илм чўққиларига интилган яхши. Жамиятнинг илгарилаш қуввати фан тараққиётига боғлиқ. Лекин ҳамма бирваракайига олим бўлиб кетолмайди-ку?! Ҳар ким ўз қобилияти, иқтидорига яраша маррани эгаллаши мумкин. Кўнглимдан доим бир гап ўтади: оталар, айни пайтда ёшларнинг ўзи ўша маррага мўлжални аниқ олишяптимикан? Ким билан гаплашманг: «Болам ўқисин, бирор столнинг эгаси бўлсин» дейди. Яна шу гаплар қаторига «Эл-юртга нафи тегсин» деган эзгу каломни ҳам қўшиб қўйишади. Мен улар фақат яхши ниятда эканликларига заррача шубҳам йўқ. Айни пайтда масалани бошқача тахлитда қўймоқчиман, айтайлик, ота-оналар «Болам моддий бойлик яратсин, инсон учун зарур неъматларни ўз қадоқ қўллари билан кўпайтирсин» деб орзу қилишармикан?

— Ўғлимиз аграр дорилфунунга ҳужжат топширди, битириб олса, агрономлик дипломини олади, — деб ғурурга тўлиб гапиради бир ота. У киши билан шу мавзуда бафуржа суҳбатлашсангиз, «Болам ўша сиз айтган моддий бойлик яратувчиларга бош бўлсин» деган истакни билдиради.

Бир корхона раҳбари билан шу мавзуда гаплашиб қолдик. Ҳамсуҳбатим мен айтган гапларни маъқуллаб деди:

— Олийгоҳни битирган ҳозирги талабалар биринчи кунданоқ масъул лавозимни сўраб келишади. Бундоқ ҳаётни ўрганай, пастдан чиқиб, кейинроқ янги поғоналарга ўтарман, демайди. Жамиятимизда аниқ маҳсулотни ўз қўли билан ишлаб чиқарадиган одамлар камайиб кетяпти. Яқинда ишхонамиздаги ҳамкасбларимиздан етти киши ўзаро гурунглашиб қолдик: Мен ҳаммага бир савол бердим: «Ҳар бирингиз ўз оила аъзоларингиз ичида ким нима иш қилишини айтинглар. Биров акам муҳандис, укам масъул ходим, яна кимдир онам муаллима, синглим кутубхона мудираси, деб маълумот берди. Ишонасизми, еттита оилада элликдан зиёд киши халқ хўжалигида меҳнат қиларкан, лекин улардан бирортаси ҳам бевосита маҳсулот ишлаб чиқариш билан шуғулланмас экан...

Яна такрор айтаман, халқ хўжалигининг жабҳаси кенг. Ҳеч кимга «Сен нега бу соҳани танладинг?» деб бўлмайди. Ҳаммасиям керак. Лекин барибир менда шундай савол туғилади: нега моддий неъмат етиштиришга интилувчилар кўпаймаяпти? Бир вақтлар халқ орасида шундай ибора бор эди: «Ҳамма ўқийверса, подани ким боқади?» Подани ўқишга киролмаган бирор амалга эга бўлмаган одам боқадими? Бир жиҳатдан олганда обрўй, ҳурмат-эътибор ўша пода боққанда бўлиши керак эмасми? Бошқа соҳа одамларини камситмаган ҳолда қадоқ қўллари билан эл-юртни озиқ-овқат, кийим-кечак, ҳаётий буюмлар билан таъминлаётган кишиларнинг нуфузини оширишимиз керак эмасми?

Биз илгари очеркларда ўқиб қолардик: фалончи заводдаги фаолиятини оддий ишчиликдан бошлаган. Ҳозир ҳам шу қаҳрамонлар изидан бораётган ёшларимиз борми? Улар ҳозир ўқишга киришолмаса, ўз қобилиятларини савдода синаша уриниб кўришади.

Турғунлик йилларида эл оғзида бўлган латифанамо бир гап эсимга тушди. Нима бўлибдию бир катта амалдорнинг ўғли ўқишга киролмабди (У пайтларда бу ноёб ҳодиса саналган экан-да). Болани бирор ишга жойлаб қўйиш керак. Бир корхонага раҳбар бўлган оғайнисига учрабди. «Майли, бизда ишлай қолсин, ойига 500 сўм топади» дебди. «Сал камроқ мояна бўлса» сўрабди дўстидан. «Ойлиги 400-450 сўмлик жойга қўяйлик» деб таклиф қилибди. Ота бошини сарак-сарак қилиб: «Бунча пулни олган боланинг тарбияси бузилиб кетиши мумкин. Айтайлик, ойига 120-140 сўм атрофида ойлик оладиган жой йўқми?» деб сўрабди. «Бору, ўғлингизни бу жойга ололмайман» дебди корхона раҳбари. «Нега?». «Гап шундаки, бунақа маош эгаси олий маълумот олган бўлиш керак».

Ҳа, ҳар ким жамиятга қўшган ҳиссасига яраша рағбат кўриши керак. Айни пайтда маънавият соҳасидаги ходимларнинг хизматини килограммда, центнер ёки тоннада ўлчаб бўлмайди. Президентимиз маънавиятга, маърифатга шунчалар эътибор бераётганлигидан ҳаммамизнинг кўнглимиз ёришди. Зотан, бу зиё Ўзбекистон келажаги сари йўл очиб беради.

Президент Ислом Каримовнинг «Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак» деган чақириғи аввало ёшларга қарата айтилган, ёниб яшаш эса ёшликка хос-ку!

Миллий ифтихор, туғилган тупроқ билан ғурурланиш ҳақида кўп ёзамиз, кўп гапирамиз. Лекин бу муътабар сўзларнинг мағзини ҳамиша ҳам тўла чақамизми? Оила шарафи, корхона нуфузи, туман ёки шаҳар шаъни деган тушунчалар бор. Улар ҳаммаси жам бўлиб Ватан ифтихорини вужудга келтиради. Чин маънодаги фахрланиш бор жойда лоқайдлик чекинади. Юртимизда рўй бераётган ўзгаришлардан юрагингиз «жиз» этмаса, демак, сиз бефарқлик домига тортилгансиз. Буюк келажак эса юраги яратувчилик ишқи билан тўлиб-тошган ёшлар қўлидадир. Юракнинг жўш уришигина билакни бунёдкорлик ишларига чорлайди. Биз бу мезонга жавоб бера оламизми? Буни ҳар ким ўз қалбидан сўраши керак!

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

ТАЛАБАЛИК: У ҚАНДАЙ ДАВР?

Студентта ҳам осон эмас. Бозорга борса, оладиган бир кило пиёзни ҳам талабалигини рўкач қилиб олади. Уйига мактуб ёзса, хатбошисига пул сўрайди... Киноларга юриб журналга тушириладиган «ЭМБЭ»лар учун имтиҳон қўйиб бермаган домладан ўпкаланади.

Бугун ҳаёт чигириқларига чидайдиган кунлар. Талаба учун пулсирот кўприги — ёзги сессия... давлат имтиҳонлари тугаш арафаси.

Биз ана шундай «оғир» кунларда ТошДПИ битирувчи курс талабаларини суҳбатга чорладик.

Адҳам КАРИМОВ — тасвирий санъат ва графика факультети толиби:

— Бу кун 5 йил бирга ўқиб, қадрдонларга айланган курсдошларим, дўсту-ёрларим билан хайрлашаяпман. Энди улар билан кўришиш қачон насиб этаркан?

Ўзимизча ҳар икки йилда учрашишни белгилаб қўйдик. Аммо эртага имконият буни кўтарармикан? Ҳозиргача институт, ётоқхона бекатида юрардик. Кўпчилигимиз шу бекатда ўтган талабалик даврининг қадрига етмадик. Бир пасда беш йил ўтиб кетди.

— Умуман, эртанги кунингизни қандай тасаввур этяпсиз? Энди ахир мутахассиссиз...

— Шаҳрисабз — тарихий обидалар юрти. Ҳар доим уйга борганимда яна ўшандай бинолар келажак учун зарурлигини сезаман. Насиб этса, яхши меъмор билан ҳамкорликда ишлаб, биноларга чиройли нақшлар ишласам.

Ибодат ҚУДРАТОВА, химия-биология факультети талабаси:

—Шу кунга етиб келганимга шукр қиламан. Икки фарзандимнинг шодлигини айтмайсизми! Сиртқи ўқиганим учун йилида икки марта келаман. Ўқишга келаман-у, хаёлим болаларимда, нима бўлди экан, нима еяпшаётган экан... Барибир оналик ҳамма нарсадан устун тураркан.

— Ибодат опа, қишлоқ мактабларида (шаҳарда ҳам шу ҳол) фан ўқитувчилари етишмаяпти. Бунинг боиси баъзи ўқитувчиларнинг бозорга ёки бошқа соҳаларга ўтиб кетаётганлигида деб шарҳланмоқда.

— Сув оқару, тош қолар, ўсма кетар, қош қолар, деган нақл бор. Ҳақиқий ўқитувчи ҳеч қачон мактабни, ўқувчиларини ташлаб кетмайди.

Нодира НОРБЎТАЕВА: мактабгача тарбия факультети талабаси:

— Нодира опа, талабаликдаги энг унутилмас кунингизни эслай оласизми?

— Ўқишга эндигина келган кунларим эди. Бир кун дугонам ётоқхонага таклиф қилди. Хонада ўтирувдим, соч-соқоли ўсиб кетган йигит кириб келди. Йигитнинг келбатидан қўрқиб кетасан. Дугонамни сўради. Қўрққанимдан чой олиб келгани чиқиб кетганини зўрға тушунтирдим. Чўнтагидан пичоқ чиқариб, қўлига суртиб «ҳозиргина қамоқдан чиқдим, землячкамни кўрмоқчи эдим», — деди. Оёқларим қалтираб, хонага кириб келган дугонамга қандай ёпишиб олганимни билмай қолдим... Кейин... ўша йигит билан ҳақиқий дўст бўлиб қолдик. У мени «қўрқоқ болам» дерди. У кирган пайтида менинг қўрққанимни билиб шундай қилган экан. Барибир талабалик даврига ҳеч нарса тенг келмайди-да. Буни анча кеч англаяпмиз.

Битирувчи талабаларнинг бизга айтадиган гаплари кўп. Аммо вақт тиғиз. Имтиҳон топшириш керак, диплом ҳимояси...

Лайло КАРИМОВА, «Туркистон» мухбири.

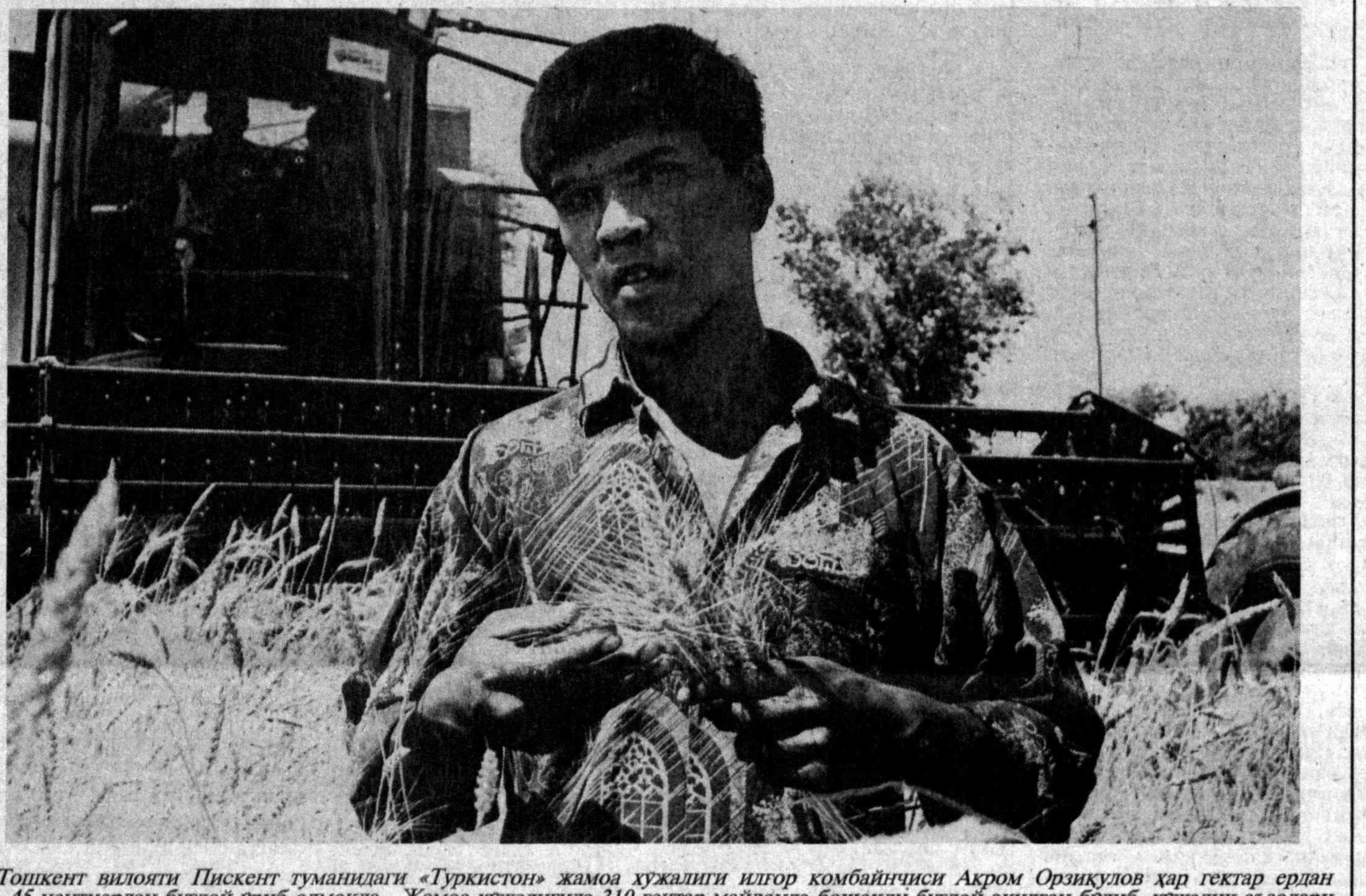

Тошкент вилояти Пискент туманидаги «Туркистон» жамоа хўжалиги илғор комбайнчиси Акром Орзиқулов ҳар гектар ердан 40—45 центнердан буғдой ўриб олмоқда. Жамоа хўжалигида 310 гектар майдонда бошоқли буғдой экилган бўлиб, хўжалик аъзолари илғорлар қаторида бу йилги планни 1100 тонна қилиб бажаришди ва 560 тонна давлат қабул идораларига топширишди.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Юракдаги дардлар

АРМОН

Хазон фасли. Япроқлар титрамоққа тушиб, яшириниб қолган барглар ер тўшагида касаллардек оёқ узатиб ётган дамлар. Сомонранглик бутун ерузамин аро ингандек. Йиғлаб қоламан, табиат билан инсон орасида мутаносиблик бордек, гўё. Тирамохнинг сўнгги кунлари... Умримнинг энг оғриқли, йўқотиш нуқтаси. Ўша куни қуёш бевақт ботгандек, кенг олам тор, сел келмай девор қулагандек... У дунё-ю, бу дунёнинг ораси шунчалар яқинмиди? Бир қадаммиди, бир лаҳзаликмиди? Шунчалар шафқатсизмиди пешона ёзуғи.

Отажон, оддий, хокисор эдингиз, муғомбирликни билмасдингиз. «Болаларим кеч бўлмасдан қайтаман» деб тушдан сўнг йўлга чиқдингиз. Ва лек... бир умрга қайтмадингиз. Қайтаришмади. Бир кунда, бир дақиқада тоғимиз қулади, паноҳимиздан, суянчиғимиздан айрилдик. Онам қолди, бир этак болалар билан, зорус фарёди еру кўкни тутиб. Ҳар қандай тасодифнинг ҳам сабаблари, оқибати бўлади дейдилар. Шул бахтсиз тасодифнинг сабаби сиз бўлдингиз, оқибати ёмон бўлди. Қақшаб қолдик, қақраб қолдик дийдорингизга. Бир лоқайдликнинг, бепарволикнинг, қурбони, шоҳиди бўлдингиз. Бир одамнинг ҳаёт шаъмини бевақт сўндириб, аҳли аёлини қон йиғлатиб, ўзи қочиб қолган мунофиқни нима деб аташ мумкин? Бу инсонийликнинг қайси қутбига тўғри келади. У уйимизга бир бор узр сўраб келиш ўрнига қутулиш йўлларини тутди. Ҳа, бу дунёда энг мудҳиш, жиноятчининг қалби дея бежиз айтишмаган экан. Англашимча, баъзи бир қонун посбонлари «қуйган ёғоч сувда кўкармайди» қабилида иш олиб боришар эканми, онам битмас жароҳати билан бир йил ҳақиқат излаб югурди. Бир йилдан сўнг... гўё ҳамма нарса жой-жойида қарор топгандек бўлди. Маънавий зарарни эса нима билан қоплаш мумкин? Орадан шамолдек елиб кунлар ўтди, йиллар ўтди. Дийдорингизга, осмон қадар меҳрингизга зор бўлиб, нигорон бўлиб ўсдик. Одам боласи ўлмаса бир кунини кўради деб, бежиз айтишмаган экан машойихлар. Рост, сизсиз кемтик ўсдик. Зеро, изтироб камолотнинг яшил сўқмоғи эканлигини қалбимизнинг туб-тубидан ҳис этиб улғайдик. Бағри кенг инсонлар билан ҳамроз, ҳамкор бўлдик.

Лекин баъзан куйиб кеттанимда айтаман. Минг надомат гардиши фалакка. Сиз кўрмадингиз бу кунларни, ариқ қазиб, сувини ичолмадингиз. Бу сизга-да, бизга-да энг ёниқ армон, куйдирувчи армон. Ахир сиз учар бўлсак ўновимизга қанот, қўнар бўлсак равот эдингиз...

Начора, яратгани, такбир қилади, бандаси тадбир. Худди «Қизим бир бахт, бир давлат, уларни ғанимат бил. Шукр қил, кўнглингни ҳеч ярим қилса, бировнинг нонига кўз тикма, асло, ҳариф ва ҳабиб олдида зинҳор ёш тўкмагил, қаерда юрма, қаерда бўлма, ўзим қўллайман» деяётгандексиз. Биз эса Оллоҳдан руҳингиз шод, жойингиз жаннатдан бўлишини тилаймиз.

Робия ТАНГИР қизи.

ҲУНАРЛИ ХОР БЎЛМАЙДИ

Бозор иқтисодиёти шароитида ёшларни ижтимоий томондан муҳофазалаш давлатнинг муҳим сиёсий вазифаларидан бири-дир. Айниқса, ёшлар орасида ишсизликни тугатиш, уларни иш билан таъминлаш масаласига алоҳида эътибор бериляпти.

Шу жиҳатдан Хоразм вилоятида «Устоз-шогирд» ҳаракати кенг қулоч ёйган. Мактабни тугатган ёшларга халқ ҳунармандчилиги асосларини ўргатишга эътибор катта.

Яқинда меҳнат бошқармаси ходимлари вилоятда жами ишсизлар таркибини аниқлашга муваффақ бўлдилар. Маълумотларга қараганда, бугунда Хоразмда ишсизларнинг қарийиб 70 фоизи ёшлар ҳисобига тўғри келади.

Ёшлар орасида ишсизликни тугатиш, кўплаб кичик корхоналар очиш, ҳунар ўрганиш эвазига ишчи ўринларини яратиш вилоят меҳнат бошқармаси эътиборидан четда қолмаётир. Ҳозир «Устоз-шогирд» услубида 50 нафар йигит-қиз иш ўрганмоқда.

Ўринли бир савол туғилади. Хўш, ҳар йили ўрта мактабни тугатиб, ҳаётга мустақил қадам қўяётган, ўқишга, ишга киролмай қолган ёшлар нималар билан машғул? Меҳнат бошқармаси бу тўғрида қизиқиб кўрди.

Ўтган йили вилоятда 7808 ўқувчи ўрта мактабни тугатди. Шулардан 93 нафари олий ўқув юртига, 134 таси техникум ва коллежларга, 150 нафари ҳар хил курсларга ўқишга киришган. 4538 ёш ишга жойлашган, 189 нафари эса бошқа вилоятларга кўчиб кетишган. Демак, қолган йигит-қизлар ишсиз.

Меҳнат бошқармаси томонидан ташкил қилинган «Устоз-шогирд» услуби ёшлар орасида ишсизликка барҳам беришда муҳим аҳамият касб этмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, ота-боболаримиздан мерос қолган касб дурдоналари — дурадгорлик, косибчилик, мисгарлик, тунукачилик, этикдўзлик, кулолчилик, темирчилик сир-синоатларини пухта ўрганмоқдалар. Унитилаётган ҳунарларнинг ҳаётимизга янада чуқур кириб келаётгани кишини қувонтиради.

Ҳусниёхон САМСАҚОВА.

Дил тубидаги сўзлар

ҚИШЛОҚ ТАШВИШЛАРИ ВА...

От айланиб қозиғин топар. Шаҳардан қишлоққа қайтарканман, ота-онамни, укаларимни ва яна ненидир қаттиқ соғинганимни сезаман. Булунғурдай бир соатлик йўлга уч ҳафтада бир борсам-а?.

Ҳовлимизга кирарканман, аввалги келганимда шудгор бўлган ерда турли туман экинларнинг барқ уриб турганини кўриб ўйладим: «Низомнинг иши!»

Соғинган ўғлини чанқоқ меҳр билан ўпаётган аямни шундай яхши кўриб кетдимки. «Нега келмай кетдинг?» деган саволга каловланиб жавоб бераман. Ҳали дийдоримга тўймай менга чой-нон тайёрлаб бериб, қўшнисига ҳашарга чиқиб кетади.

Кечқурун дастурхон атрофида ҳаммамиз тўпланамиз. Дадам ҳол-аҳвол сўрайди. Жавоб берарканман, ботинмайгина кўзларига қарайман. Теран қароғларида мунг кўргандай бўлдим. Авваллари сезмасдим-ку, ё чарчадиларми? Йигирмага кириб ҳам тиргак бўлолмаяпман.

— Низом қаерда? — деб сўрарканман, эшикдан укам кўринди.

Синчиклаб қарайман. Ҳозиргина ювган қўл-юзидан бошқа ҳамма ёғи чанг. Шошиб, совиб қолган овқатини ичаяпти. Даладан келганга ўхшайди. Мендан бир ярим ёш кичик бўлса-да, оилага тиргак. Икки йил ҳаракат қилиб, ўқишга киролмади. Деҳқончилик билан шуғулланиб юрибди. Колхоздан ер олиб, картошка эккан.

Дастурхонга фотиҳа ўқилди. Телевизорда «Тунги ёғду» бошланди. Ўрнашиброқ ўтираман. Укам эса ўрнидан қўзғолиб, кетмонини олганча дарвозага йўналади.

— Қаёққа? — аям, дадам, мен бирдай берамиз саволни.

— Ҳали тўлиқ суғориб бўлмадим. Бошида турмасам сув тўхтаб қолаяпти.

— Кундузи суғорарсан, — зорланади аям.

— Қизиқмисиз, экин оқшом захлайди-да...

Ноқулай аҳволда қоламан. Шунчалик ҳам олифталашиб кетдимми. Унга эргашдим.

Қишлоқнинг тупикини кўмувчи чанг йўли оралаб кетамиз.

— Низом, экин қаерда? — дейман қимтиниб.

— Эгамберди аканинг помидори ёнида.

— Эгамберди акамнинг помидори қаерда?

— Қишлоқнинг орқасида. Абдумумин тоғанинг буғдойи тепасида...

Сўрашни давом эттириш ноқулай. Барибир билмас эканман.

—Ия, сув қуриб қолибди-ку, — укам шошиб кетмонини кўтарганча кетади. Мен ҳам эргашаман.

— Сиз шу ерда ўтириб туринг.

Чимли ариқ уватига аввал чўк тушиб, сўнгра ўтириб оламан. Ёнбошлаганча ялпизларни ҳидлайман. Шунда яна бир ҳидга рўбару бўламанки, кўнглим илвираб кетади. Бу ўша шаҳардан келаётганимда қаттиқ соғинганим номаълум нарса бўлади. Бу «жонимга жо бўлган тупроқнинг ҳиди» бўлади. Саккиз-тўққиз яшарлигимда қишлоқдош болалар билан гаров ўйнаб бир сиқим тупроқ еганим ёдимга тушди. Мен тупроқ еганман.

Ой чиқади. «Мана сенга «Тунги ёғду» дейман ўзимга. Бутун борлиқни симириб олгим келади.

Укам билан бирга ўша помидор эккан акам, буғдой эккан тоғам келади. Гурунглашамиз. Тунда, ой ёруғида гурунглашишнинг ҳам гашти бор. Кейин ҳар ким ўз даласидан хабар олиш учун тарқалади. Салқин ҳавода уйга қайтамиз. Низомнинг елкасида кетмон. Бошимиз ёстиққа текканда тонг косаси оқараётган бўлади.

Ўрнимдан турсам, қуёш яхшигина ҳаволаб қўйибди. Шаҳарга қайтиш керак. Синовлар бошланади. Аям, укаларим билан хайрлашиб, сўнг сўрайман:

— Низом ҳали ҳам ухлаяптими? Кечаси роса чарчади-да.

— Қаёқда, —дейди аям, — сендан эртароқ турганди. Далага кетди.

Кўксимда бир куч шиддат-ла қалқиб кеттандай бўлади.

Қишлоқдан кетарканман, орқамдан эшитилган бола чақириғига бурилиб қарайман. Катта одамлардай кафтини кўзига соябон қилиб олган.

—Нодий ака, чақич олиб келасиз-а...

— Ҳа... олиб келаман.

У зинғиллаган куйи қишлоқ ичига кириб кетади. Мени ҳам бола бўлиб қолгим, тупроқ чангитиб чопгим келади. Гаров учун бўлса ҳам яна бир марта тупроқ таъмини туйгим келади.

Ота, ўқ НИГОҲинг синибди,
Она, ЮЗингда нима маъни?
Ука, тинмас ОТинг тинибди,
Синглим, ҚЎҒИРЧОҚларинг қани?
Бўйим эшигимизга етиб,
Очилган оч осмонга сингдим.
Ота, қўлингдан чиқиб кетиб,
Чақмоқ урган ҳассадай синдим.

Ҳали бола бўламан яна,
Этагингдан тутаман яна,
Хазонларга ўт қўйгил, она,
Супуражак сен кутган келин.
Сирлашиб из етмас чодирда,
Анҳорларга тўлиб оқамиз.
«Ҳасан-Ҳусан» топишган қирда,
Ука, бирга сигир боқамиз.
Тол шохига солиб ҳалинчак,
Тол баргидан попук қиламан.
Синглим, сенга ясаб «келинчак»,
Бўтакўзлар териб келаман.
Таъқиб этса-этар минг НИГОҲ,
Ўгирилса майли юзлаб ЮЗ.
Асов ОТдек йиқилсам-да... оҳ!
Лек ҚЎҒИРЧОҚ бўлмайман...

Нодир ЖОНУЗОҚ.
Самарқанд вилояти, Булунғур туманидаги «Сартюзи» қишлоғи.

Тарих ва тақдир

ВАТАН — МЕНИНГ САЖДАГОҲИМ

Фитрат 1919-1920 йилларда Абдулла Авлоний каби Тошкентдаги Афғонистон консулхонасида ҳам хизмат қилади, 1920 йилнинг апрелидан бошлаб эса Тошкентда чиқа бошлаган Бухоро коммунистлари фирқасининг нашри «Тонг» жаридасига муҳаррирлик қилади. Бу жарида сентябрь ойидан бошлаб Бухорода нашр этилган. Унда Фитратнинг мақолаларидан ташқари Абдулла Қодирий, Боту, Элбек, Назир Тўрақулов, Файзулла Хўжаев, Абдулҳамид Чўлпон каби ижодкорларнинг асарлари ҳам эълон қилинган.

Бухоро халқ инқилобидан кейин у давлат ва жамоат ишларида фаол ишлади. Бухоро халқ совет жумҳуриятида вақфлар (мадрасаларнинг молиявий маблағининг ҳисоб-китоби билан шуғулланувчи) бошқармасининг мудири, 1922-1923 йилларда Бухоро халқ Совет жумҳурияти ташқи ишлар нозири, Халқ Маорифи нозири, меҳнат ва мудофаа шўроси раисининг ўринбосари каби қатор масъул лавозимларда фаолият кўрсатди.

Шу ўринда Фитрат фаолияти билан боғлиқ бўлган яна бир ишни алоҳида таъкидлашни истардим, 1921 йилда Бухорода Файзулла Хўжаев ташаббуси билан илмий жамият ташкил топади. Жамият ишида Фитрат бошчилигида М. Саиджонов, Б. Солиев каби маърифатпарварлар фаол иштирок этади. Бу жамият аъзолари бухороликлар қўлидаги нодир қўлёзма ва босма китобларни сотиб олиб, давлат кутубхонасига топшириш иши билан шуғулланган. Илмий Жамият ҳаракати туфайли Бухородаги учта энг бой кутубхона — амир кутубхонасининг бир қисми, Бухоро қозиколони Шарифжон Махдумнинг 300 томлик кутубхонаси ва амир Абдулаҳаднинг укаси, тахт ворислигига даъвогар Сидиқхон (адабий тахаллуси Ҳашмат) нинг тўплаган қўлёзма, босма китоблари давлат мулкига айлантирилган. Эндиликда бу нодир асарлар Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти қўлёзмалар хазинасидан ўрин олган. Фитрат бу асарларни қидириб топишдагина эмас, балки уларни тадқиқ этишда кўп меҳнат қилган. Бироқ тарихий қўлёзма асарларини Ўрус мустамлакачилари Россияга ташиб кеттан эдилар.

Маълумки, Фитратга ўзбек ва форс-тожик адабиётлари классик намояндалари тўғрисидаги тадқиқотлари учун Москва Давлат дорилфунуни 1924 йилда унга профессорлик унвонини берган эди. Бу бежиз эмасди. Фитрат Шарқ ва Ғарб маданиятини, тарихини, айниқса, Урта Осиё халқлари адабиёти, санъатини мукаммал биладиган қомусий билимга эга бўлган олим эди.

Фитрат навоийшунос олим

(Охири. Боши ўтган сонларда).

сифатида буюк шоир Алишер Навоий ижодиёти бўйича чиқишларида хусусан, 1926 йилда ёзган «Навоийнинг форсий шоирлиги ва унинг форсий девони тўғрисида» номли нуфузли мақоласида Навоийнинг «Фоний» тахаллуси билан форс-тожик тилида ғазаллар ёзиб, «Девони фоний» номли форсий девон тузганлиги ҳақида илк бор маълумот беради.

Шеърият, энг аввало юрак таржимаси. Ижодкорнинг лирик қаҳрамони, шоирнинг ўзи. Фитрат ўзининг «Қор», «Яна ёндим», «Нега бу йили?», «Бир оз кул», «Аччиқланма деган эдинг» каби ажойиб шеърларида лирик қаҳрамоннинг психологик портретини чизади. Шоир «Бир оз кул» лирик шеърида шуларни ёзади.

Кўз ёшларим букун тағин оқадими?
Қизил гулим бошқаларга куларди.
Қизил гулим борлиғимнинг султони,
Жоним сенинг хаёлингдан кучайди.
Юрагимнинг энг қимматли армони,
Нечун менга марҳаматинг озайди.
Икки кўзим, малак юзим, севдингми?
Жонлар сенинг юзингдан айлансун,
Қизил гулим, Қора кўзим, тилагим
Дунё сенинг боқишингдан ўргулсун.

Фитрат ўз замонасининг ҳозиржавоб шоири бўлган. Бадиий сўз санъаткорларининг назм бўстонидаги бой ва ранг-баранг меросини ўрганиш келажакнинг иши, албатта. Бу ўринда биз мавлоно Фитрат ижодиётини тўла ва чуқур таҳлил этиш вазифасини ўз зиммамизга олмай, фақат ижодкорнинг мураккаб ҳаёти, зиддиятли ижоди ижтимоий-сиёсий фаолиятларининг айрим томонларинигина ёритишга қаратдик, холос.

Улкада ҳукм сураётган иснодли мустамлакачиликни лаънатлаб қатор мақолалар, шеърлар ёзган шоир Фитрат ўзининг 1919 йилда «Шарқ» номли публицистик шеърида октябрь тунтарилишидан кейин Ленин бошлиқ большовой қизил террорчиларнинг жаннатмакон Туркистонни вайронага айлантириб, мамлакатнинг бегуноҳ кимсаларининг қонларини дарё каби оқизганлигини нафрат ва ғазаб билан қаламга олади:

Ўтлар аро ёниб турган қишлоқлар
Хирмон бўлиб ётган гавдалар жонсиз
Оқмоқдадир қизил қондан ариқлар
Тинч турганлар таланар омонсиз.
Тўрт, беш яшар бир боланинг бошини
Боқинг кескир қилич билан кесмишлар,
Йиғлаб турган онанинг бўйнига
Бир ип билан осмишлар!..

Адиб инсоният қонини тўкаётган шуҳратпараст босқинчиларни қоралайди:

Фитрат кейинги ёзган «Қор», «Ўқитувчилар юртига», «Қизил Байроқ», «Овунчоқ» каби шеърларида бир вақтлар боғу бўстон бўлган қадимий туронзамин ерлари инқилоб тўнтарилиши туфайли, граждандар урушининг бешафқат тўпини, гўзал Туркистонни остин-устун қилиб ташлаганлигини алам билан, зўр ачиниш билан қаламга олади.

Ижодкор «Қор» шеърида улкада қаҳратон қиш кетиб, навбаҳор наврўзи олам-эрк истиқлол келишини орзу қилади:

Яна бир кун қизлар каби табиат,
Қулоғига олтин ҳалқа таққанда,
Бунлар бутун пичроқлардан айрилиб,
Кўклар Сари қараб учиб кетарлар...
Яна ечиш, яна ўйин, яна эрк!
Оҳ... у кунлар!..

Шоир, драматург, тарихчи, мунаққид, адабиётшунос ва шарқшунос олим Абдурауф Фитрат ўзининг илмий, бадиий публицистик ва бадиий ижодиётида ва ўзбек халқининг буюк шоири ва мутафаккири Алишер Навоий ижодий меросига қайта-қайта мурожаат қилади. Улуғ санъаткор Навоийнинг маърифатпарварлик, адолатпарвар, ватанпарварлик ва инсонпарварлик фазилатлари Фитратнинг илмий ва бадиий меросида қизил ипдек кўзга ташланиб туради.

Маълумки, 20-йилларда миллий адабиётимизда адабий мерос ҳақида қизғин баҳслар бўлган. Минг йиллик адабиётимизни тиклаш масъулияти Фитрат зиммасига ҳам тушди. У узоқ изланишлар натижасида «Турк адабиётидан намуналар» китобини яратди. Бу китоб кейинчалик «Ўзбек адабиётидан намуналар» номи остида эълон қилинган. Китобда олим ўнлаб классик адабиётимиз вакиллари ҳақида маълумотлар беради. Бироқ унга мана шундай хайрли ишлари ҳам қувонч келтирмаган. Аксинча унга шу каби ишлари учун миллатчи, халқ душмани деган тамғалар босилади. Шу ўринда бир мулоҳазани айтиб ўтишни истардим. Фитрат умрининг сўнгги йилларида Ўзбекистон ССР Фаналар академияси Тил ва адабиёт институтида ишлаб ўтган эди. Эндиликда бу институтда олимнинг илмий асарларининг академик нашри яратилса ва шу даргоҳда ёки бирор олийгоҳда унинг номи абадийлаштирилса, яхши бўларди.

Шукрки, халқимиз аждодларимизнинг асрий орзуси бўлмиш мустақилликни қўлга киритди. Йиллар давомида ҳайбатли тазйиқ остида унутилган тўғрироғи, унутишга мажбур қилинган инсонлар қайтадан ёд этилмоқда. Бу йил Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан аллома Фитрат таваллудининг 110 йиллиги ўлкамиз бўйлаб кенг миқёсда нишонланади. Туркистоннинг мозий қаъридаги ўғлонлари кун сайин ўз авлодларига тафаккур хазиналарини очиб бермоқда. Уйлаймизки янгидан кашф этилган Фитрат шахси авлодлар ривожини, унинг истиқболини ҳеч қачон бефарқ қолдирмайди

Мажид ҲАСАНИЙ.

1996 йил — Амир Темур йили

АРСЛОНБОБНИНГ АВАРАСИ

ёхуд бир ривоят таърифи хусусида

«... Кун ботган, отлар дам олаётган эди, гулхан ёқиб ўтирувдим. Бирдан қўйлар маъраб юборди. Аллақандай овоз эшитилди. Ўша томонга қарадим-у, қотиб қолдим! Оппоқ салла ўраган, қадди дароз бир киши турибди.

У қўлини отар устига чўзди. Шу чоғ укки қичқириб юборди-ю ҳалиги шарпа кўздан ғойиб бўлди. Билсам, Занги отанинг арвохлари экан».

— Шундай қилиб отаримни икки баробар кўпайтириб олдим дегин?— деб сўради Шайх, чўпоннинг ҳикоясини эштиб. — Ундай бўлса, эртага Занги ота руҳларига қўй аташинг керак...»

«Занги отам менга ҳам назар қилдилар, деб гап бошлади иккинчи чўпон, — Молларим кўпайиб, топганимга қут-барака кирди. Пиримиз менга мана бундай тарзда йўлиқдилар: тоғ этаклари ҳали ғира-шира эди. Оқ эшак минган Занги ота қизара бошлаган тоғ тепасидан ўтиб қолдилар. Эшак бамисоли осмонда сузиб борарди...»

Чўпон яна бир нималар демоқчи эди, Шайх уни тўхтатди ва «Бахтингиз бор экан, бўтам. Сизни ҳам Занги ота эртага атаган қўйларингиз билан кутадилар», деб фотиҳага қўл очди.

Занги ота ким? Кўзига кўринганини шайх билан «баҳам кўриш»га келган чўпонларчи? Шайхнинг ўзичи?

«Ўзбекистон совет энциклопедияси»нинг 4-жилдида «Занги ота» мақоласи бор. Унда ёзилишича, Занги отанинг туғилган йили номаълум (баъзи маълумотларга қараганда Тошкентда дунёга келган). У Ахмад Яссавийнинг устози Арслонбобнинг аввараси бўлган. Тасаввуфни тарғиб қилган, 1258 йили вафот этган, дейилган.

Бизни узоқ йиллардан буён халқ ичида кенг тарқалган бир ривоят қизиқтириб келади.Амир Темурнинг буйруғига биноан Туркистон (Ясси)да машҳур ислом сўфийси, тасаввуф намояндаси Аҳмад Яссавийга мақбара қурилиши бошланганда не кўз билан кўрсинларки, қурилаётган бино эртасига бузилиб колаверади. Бу аҳвол бир неча бор такрорланибди. Шундан сўнг қурилиш жойига қоровул қўядилар, Қоровул тунда қандайдир бир хўкиз келиб деворни бузаётганини кўради. Шунда ғойибдан: «Аҳмад Яссавийнинг ўзлари Зангиота туғилган жойда, мендан аввал жиянимга мақбара қурилсин, деб васият қилганлар» деган овоз келади.

Шу воқеадан сўнг Соҳибқироннинг амрига кўра Туркистондан то Занги ота мақбарасининг ҳозирги ўрнига қадар бўлган масофага одамлар тизилиб туриб, ғиштларни қўлма-қўл узатадилар.

Тошкентдан Янгийўлга қараган катта йўл ёқасидан Занги ота мақбараси ўрин олган. У пештоқли айвон, зиёрат хона,даҳмадан иборат. Масжид ва мақбара пештоқларининг нафис безаклари, гумбазларининг бир-бирига уйғунлигини кўриб аждодларимизнинг меъморлик санъатига яна бир бор қойил қоласан киши. Бу ерга келувчилар тарихий обиданинг ўзига хослиги билан танишадилар, баҳра оладилар. Занги отага ўз дард ва армонлари билан унинг руҳидан нажот, савоб излаб нафақат Ўзбекистонимиздан, балким бутун Марказий Осиёдан келувчилар ҳам бор.

Ўзбекистон тарихини чуқур ўрганган олим В.И.Шишкиннинг «Занги отадаги мозорлар» сарлавҳали мақоласида келтирилган ривоятда айтилишича, Занги ота урганчлик Ҳаким Шайхнинг муриди бўлиб, устозининг вафотидан сўнг унинг хотини Акбар бибига уйланган. Занги ота ва Акбар биби, Ҳаким отанинг катта ўғли Султон Зуби тазийқидан қочиб,Тошкент яқинига келиб ўрнашадилар ва маҳаллий аҳолининг молларини боқиш билан шуғулландилар...

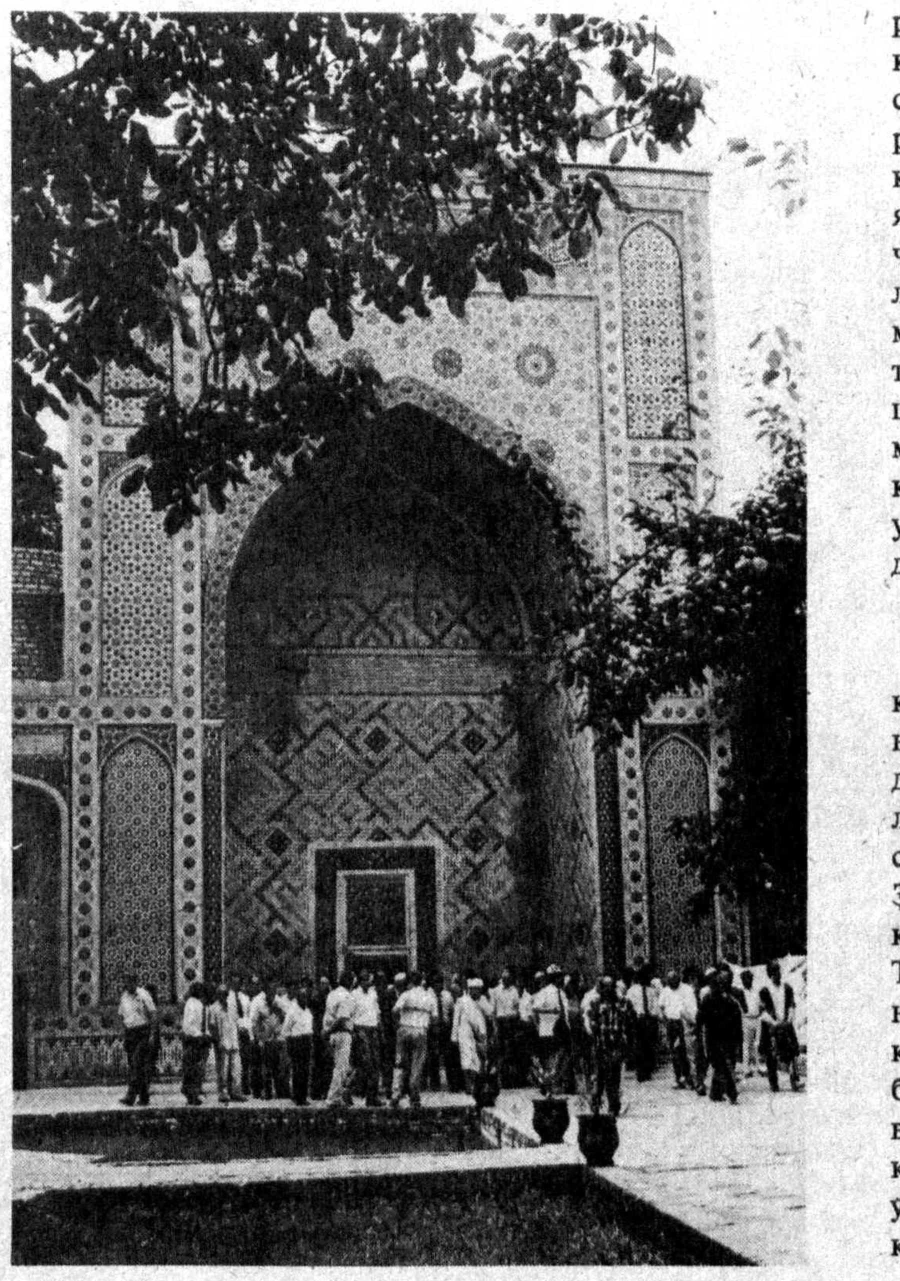

Бу ривоят Занги отанинг подачилар пири дейилишига асос бўлган бўлса ажаб эмас.

Эҳтимол Занги ота ҳақиқатдан ҳам, чўпонлар ичида донг таратган, ўз касбининг сир асрорларини бошқалардан яширмаган, чор-ночорлардан ёрдамини дариғ тутмаган киши бўлиши мумкин. Лекин нима учун у авлиё даражасига кўтарилди, номи муқаддаслаштирилди? Нима сабабдан Занги ота қабри Амир Темур томонидан бир қадар эътиборга сазовор бўлгани кишини ўйлантириб қўяди.

Бу мулоҳазага асосли жавоб бор. Гап шундаки, хокимиятни мустаҳкамлашнинг зарур омилларидан бири ислом динини кенг ёйишда деб билган Жаҳонгир ўз салтанатининг кўплаб жойларида исломни ёйишга хизмат қилган кишилар қабрига, зиёратгоҳларига ҳашаматли мақбара қуриш анъанасини давом эттириб, қаттиқ назорат қилган.

Амир Темур ўзининг динга ва диндорларга бўлган ҳомийлигини қуйидаги сўзлар билан ифодалайди: «Дин ва қонунларга суянмаган ҳокимият ўз куч-қудратини узоқ вақт сақлай олмайди. Мана шунинг учун мен исломда обрў-эътиборим биносини яратдим, бу бинога қоида ва қонунларни қўшдим».

Шу уринда Занги отанинг Аҳмад Яссавийнинг устози Арслонбобдек эътиборли зотнинг авараси эканлиги тўғрисидаги маҳаллий халқ орасидаги фикрнинг мавжудлигини ҳам эътиборга олмай иложимиз йўқ.

Мустақиллигимиз шарофати билан биз миллий қадриятларимизни тиклаш имкониятига эга бўлдик. Албатта бу тасодифий хол эмас, халқимизнинг узоқ йиллардан буён ўз миллий қадриятларига бўлган руҳий ва маънавий ташналигини қондириш учун асрлар давомида чигалланиб, шакли ва моҳияти ўзгариб кетган удум, урф-одат ва анъаналарни туб илдизларини ўрганиш ва оқилона хулоса чиқариш керак бўлади.

Биз Занги ота ва унинг номи билан боғлиқ жойлар, афсона ва ривоятлар моҳияти ҳақида сўз юритдик. Бунга ўхшаш мисолларни республикамиз вилоятларида, туман ва қишлоқларида кўплаб келтиришимиз мумкин.

Биз бобомиз Соҳибқирон Амир Темур қолдирган маънавий ва маданий меросни билишга интилишимиз керак. Шундагина юртимиздаги кўплаб зиёратгоҳ, обидаларни нима учун халқимиз наздида ҳурматланиши, эъзозланиши сабабларини билишга эришамиз. Маънавияти ва тарихини билган халқ ўзлигини кимлигини англайди, билади. Узлигини билган инсон даставвал ўзини ҳурмат қила бошлайди. Узини ҳурмат қилган инсон ўзгани ҳурмат қила олади.

Турғунбой САКСОНОВ, Республика маънавият ва маърифат маркази бўлими мудири.

ЎЗБЕКИСТОН ОЙНАИ ЖАҲОНИДА

ДУШАНБА, 15

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Ҳаётнинг ўзи қизиқ». Кувасой чинни заводида ҳажвчилар билан учрашув. 1 ва 2-қисмлар.
9.35 «Мўлжал». Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Кицик-Мицик ва масхарабоз амаки». Фарғона қўғирчоқ театрининг спектакли.
10.55 «Истиқлол маликалари». Олам кўрки сиз билан.
11.25 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
11.55 «Ибратли умр». Телеочерк.
12.25 «Тақдиринг қўлингда». Бадиий фильм.
13.40 «Санъат ғунчалари». Концерт.
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Эркатой».
18.30 «Фақат қизлар учун».
18.50 «Мозийдан садо».
19.05 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Зарчашма».
21.40 «Кулги — дармон дейдилар».
22.00 Бу оқшомда.
22.30 «Морена Клара». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Эълонлар.
24.00 Футбол. Ўзбекистон кубоги. «Пахтакор» — «Чилонзор».
00.45 Тунги тароналар.
00.55 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Услуб».
18.25 «Палитра».
18.55 «Мультфейерверк».
19.15 «Камертон ҳафталиги».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Курьер».
20.15 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Прайм-тайм».
21.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.30—23.30 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси 18.10 — 20.35
*
20.35 «Жайронлар ороли». Телефильм.
*
Россия давлат телевидениеси 21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал (Бразилия, 1996 й.).
22.25 — 22.30 Янгиликлар.

IV
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

СЕШАНБА, 16

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Санъат усталарининг концерти.
9.00 Биржа ва банк хабарлари.
9.20 Болалар учун. «Кутлов».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Тараққиёт». Публицистик кўрсатув.
Ўқув машғулотлари:
10.30 Абитуриент-96. Математика.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Абитуриент-96. Она тили.
*
12.00 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Қувондиқ Искандаров куйлайди.
12.20 «Умидли дунё». Телеочерк.
12.50 Футбол. Ўзбекистон кубоги. «Нефтчи» — «Нурафшон».
13.35 «Кашф этилаётган имкониятлар».
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Табиатшунослар клуби». Болалар учун кўрсатув.
18.30 «Виждон». Телесериал.
19.15 «Спорт. Спорт. Спорт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ёшлар билан...»
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари». Бизнес-академия.
21.20 «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 «Зебо». Қизлар тележурнали.
22.05 «Д. Д. Д. ва бошқалар».
22.35 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Мусиқий саёҳат».
00.15 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.15 «Блиц». Фотокўрик.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Постфактум».
20.05 «Нафис мажлислар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «АРТ-журнал».
21.15 Эълонлар ва Оҳанглар.
21.35 «Кинонигоҳ».
23.05—23.50 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Арслонбоб». Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».
* * *
18.10 — 20.35
*
20.35 Эълонлар.
20.40 «Бу ажиб дунё».
*
Россия давлат телевидениеси 21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 — 22.30 Янгиликлар.

IV
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

ЧОРШАНБА, 17

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Д. Д. Д. ва бошқалар».
8.55 «Оромижоним, қайдасан». Машраб лирикаси.
9.40 «Фан фидойилари». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Омонулла Файзуллаев.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ тадбиркорлари». Изланган имкон топади.
Ўқув машғулотлари:
10.30 Абитуриент-96. Кимё.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Абитуриент-96. Физика.
*
12.00 «Бешинчи довон».
12.35 «Еввойи оққушлар». Бадиий фильм.
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун концерт.
18.25 «Замон билан ҳамнафас».
18.40 «Сайёрамиз садоси». Публицистик кўрсатув.
19.00 «Диёнат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
19.20 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Фольклор-этнографик жамоаларининг «Зилол» телевизион фестивали.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари». Иқтисодиёт чорраҳаларида.
21.20 «Жаҳон киноси юлдузлари».
21.40 «Автосалон».
21.55 «Дубль».
22.05 «Оҳанглар оғушида».
22.10 «15 дақиқа спорт ҳақида».
22.25 Шеърият лаҳзалари.
22.30 «Морена Клара». Телесериал.
23.20 «Оҳанглар оғушида».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Эълонлар.
24.00 Тунги тароналар.
00.10 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Табиат дунёси».
19.10 «Мультфейерверк».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юлдузли механика».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Гиннес-шоу».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.10—24.00 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Тошкент». Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».
* * *
18.10 — 20.35
*
20.35 «Қоялар орасида», «Сув ости салтанатида». Телефильмлар.
*
Россия давлат телевидениеси 21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.20 — 22.25 Янгиликлар.

IV
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

ПАЙШАНБА, 18

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Иқтисодиёт чорраҳаларида». Тележурнал.
8.55 «Диёрим менинг». Мусиқий дастур.
9.25 Болалар учун. «Қувноқ ёз — ўтмоқда соз».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ стадионларида».
Ўқув машғулотлари:
10.30 Абитуриент-96. Биология.
11.00 Абитуриент-96. Адабиёт.
*
11.30 «Юрт таянчлари». Катта ҳаёт остонасида.
11.50 «Чақирилмаган меҳмонлар». Бадиий фильм.
13.10 «Камолот йўли». Бунёдкорликни касб этиб...
13.40 «Фил полвон оғриб қолди», «Буюк ёпилиш». Мультфильмлар.
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Катта танаффус».
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Дилнавоз садолар».
19.00 «Аввал иқтисод... сен замонга боқ».
19.15 «Кўзгудаги акс». Фототанлов.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари». Ўзбекистон ва жаҳон.
21.15 «Мутоиба».
21.25 «Шаҳар бедарвоза эмас...»
21.50 Олтин мерос. «Алишер Навоий». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка сири». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Автосалон».
20.15 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Хобби-холл».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.00 «Кинонигоҳ».
23.40—00.10 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Чавандозлар байрами». Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».
* * *
18.10 — 20.35
*
20.35 «Эстафета». Спорт кўрсатуви.
20.50 Эълонлар.
*
Россия давлат телевидениеси 21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 — 22.30 Янгиликлар.

IV
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

ЖУМА, 19

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Юзма-юз».
8.45 «Кўнгил мулки». Мусиқий дастур.
9.15 «Қувноқлар даврасида».
9.35 «Фасли ёз». Телефильм.
9.45 «Фазилат». Телеочерк.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Жаҳонгашта қўғирчоқлар».
10.40 Шифокор маслаҳати.
10.50 «Ой-44». Бадиий фильм.
12.25 «Замин фидойилари». Телеочерк.
12.55 «Маърифат» видеоканали.
14.00 —14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Синфдош». Тележурнал.
18.30 «Аудитория».
18.55 «Бизнес». Ҳафта якунлари.
19.05 «Ҳавас — ТВ».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Эртага — шанба».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «УзДЭУ авто». «Ўзбектелефильм» премьераси.
21.25 «Ривоят».
21.35 «Сизлардан ишорат».
22.00 «Репортаж».
22.20 «Морена Клара». Телесериал.
23.00 «Хуш келибсиз».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Бизнес». Ҳафта якунлари.
00.05 Тунги тароналар.
00.15 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.40 «Бизнес-уик».
19.00 «Сизнинг имконият».
19.10 «Мусиқа, холос».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Видеогид».
20.15 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 ТВ II намойиш этади.
21.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.20 — 23.20 «Спорт қитъаси».

III
17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Нон». Телефильм.
*
Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».
* * *
18.15 — 20.35
*
20.35 Эълонлар.
20.40 «Жонли сайёра».
*
Россия давлат телевидениеси 21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.30 — 22.35 Янгиликлар.

IV
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

ШАНБА, 20

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25. «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Воҳа тароналари». Мусиқий дастур.
9.40 «Менда фикр бор». Телевизион клуб.
10.15 «Кавказ асираси». Бадиий фильм.
11.30 «Кичкинтой» устахонаси.
12.00 «Аёл борки, олам мунаввар...» Публицистик кўрсатув.
12.35 «Тараннум». Мусиқий дастур.
13.05 «Ёшлик» студияси. «Хазина».
13.35 «Бой билан афанди». Телевизион спектакль.
14.15 — 14.35 «Чемпион билан учрашув». Шахматчи Сайдали Йўлдошев.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Совға».
18.20 «Олам».
18.35 «Ҳайрат».
18.45 «Сиз севган қўшиқ».
19.00 «Мактуб».
19.10 «Оққуш».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Тарозу».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Ишингиз бароридан келсин!».
21.20 «Ўзбекистон — Ватаним маним!»
21.35 «Кўнгил».
21.55 «Мусиқа салтанати».
«Тунги ёгду» дам олиш дастури:
22.15 «Заковат».
22.30 «Имкон чўққилари».
22.45 Видео янгиликлари.
23.05 «Даниялик келин». Бадиий фильм.

II
18.00 «Мультфейерверк».
18.10 «Уйинчоқлар растаси».
18.20 «Ҳужжатли кино экрани».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Компьютер-Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Бангкок-Хилтон». Телесериал.
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.05 — 23.45 Видео — «О».

III
16.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
Россия давлат телевидениеси 17.00 — 20.00
*
Россия жамоат телевидениеси 20.00 — 20.35
*
21.15 Эълонлар.
21.20 Мусиқий саҳифалар.
22.00 — 22.25 «Чавандоз Зариповлар». Телефильм.

IV
10.00 «Чинор» видеоканали:
1. «Замандас».
2. «Безнен мирас».
3. «Чинсен».
11.30 «Кейинги мавсумгача хайр!..».
12.00 — 13.15 «КВН-96». Финал.
* * *
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

ЯКШАНБА, 21

I
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан!».
11.00 «Маҳалламиз болалари». Телемусобақа.
11.35 «Ташриф». Дам олиш дастури.
12.05 «Цирк! Цирк! Цирк!»
12.35 «Қушларга эргашган инсон». Бадиий фильм.
14.00 — 15.00 «Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Ҳамёндаги мўъжизалар ёки...»
18.15 «Виждон». Телесериал.
19.00 «Дармон».
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Юлдузлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Буюк келажак сари. «Ўзбектелефильм» тақдим этади: «Наврўз сурури».
21.25 Илҳом сатрлари.
21.30 «Шахс ва баҳс».
21.55 «Келгуси ҳафтада».
22.10 ЎзТВ экранида премьера: М. Бобоев. «Кўнгил кўчалари». Видеофильм. 1-серия.
22.50 Футбол олами.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 «Келгуси ҳафтада».
00.15 Тунги тароналар.
00.25 «Ватан тимсоллари».

II
18.00 «Эртаклар диёрига саёҳат».
18.20 Эълонлар.
18.25 «Ал-Биширининг орзу-армонлари». Телесериал.
19.20 Дилором наволар.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Табиат шифохонаси».
20.10 «Таманно».
20.20 «Транспорт ва йўловчи».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Даракчи».
21.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 Видео — «О».
23.35 — 00.05 «Спорт қитъаси».

III
17.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
Россия жамоат телевидениеси 17.15 — 23.10
*
Россия давлат телевидениеси 20.35 — 21.15
*
23.10 Эълонлар.
23.15 — 23.40 «Панорама».

IV
10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
10.30 Эълонлар.
10.35 «Учувчи шифокорлар». Телесериал (Австралия).
11.25 «Парле ву франсэ». Француз тили ҳамма учун.
11.55 Эълонлар.
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.10 «Жонли сайёра».
12.30 «Дарвоқе». Дам олиш кўрсатуви.
12.50 Киносалон. «Тутинган ота». Бадиий фильм. 3-фильм. 2-серия.
14.25 «Клип-мейкер».
14.40 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
16.10 «Оқ соя».
16.40 «Мусиқий олимп». Майкл Жексон.
*
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

ЯНГИ АСАР ТАВАЛЛУДИ

Ўзбек классик мусиқаси оҳанглари кимнинг қалбини жимирлатмаган. Бу мусиқа оламининг сарҳадлари кенг, жанрлари хилма-хил, ранго-ранг. Севимли бастакорларимиз томонидан эса бу соҳа бугунги кунда янада ривож топмоқда, янги-янги асарлар, мусиқавий дурдоналар яратилмоқда.

Таъкидлаб ўтиш жоизки,шу ранго-ранглик ичра мусиқали драма жанри ўзининг миллий руҳга бойлиги, халқимиз юрагига яқинлиги билан алоҳида аҳамият касб этади. Мисол тариқасида шу жанрда яратилган ва ҳозир томошабинларнинг севимли асарларига айланиб қолган «Лайли ва Мажнун», «Фарҳод ва Ширин» «Тошболта ошиқ», «Гулсара», «Олтин кўл» каби саҳна асарларини келтиришимиз мумкин.

Яқинда Муқимий номидаги мусиқа драма театрида яна бир асар саҳна юзини кўрди. Ёш шоир Насрулло Қобул қаламига мансуб «Иброҳим Алайҳиссалом таваллудлари» драмасига таниқли композитор Тўлқин Умаров куй басталади. Асар премьераси муваффақиятли ўтди.

Мен, мусиқашунос сифатида драмага куй басталаш жараёни билан қизиқиб, муаллиф билан шу хусусда ва умуман драманинг юзага келиши тарихи ҳақида бироз суҳбатлашишни лозим деб топдим:

— Тўлқин Умарович, шу соҳа мутахассиси сифатида сизнинг ижодингизни анчадан бери кузатиб келаман ва шуни ишонч билан айтишим мумкинки, бу тоифадаги асарларга сиз илк маротаба мурожаат қилаяпсиз. Ижодингиздаги бундай бурилишларни нима билан изоҳлайсиз?

— Кўпдан бери хаёлимни шу жанрда каттароқ бир нарса яратиш банд этиб келарди-ю, бироқ мутлақо ўзига тортадиган сценарий учрамаганди. Ниҳоят, бир куни Муқимий театрининг бадиий раҳбари Наби Холиқов менга «Иброҳим Алайҳиссалом таваллудлари» драмасига куй басталашимни таклиф қилиб қолди. Сценарийни катта қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Яхши асар сени ҳамиша мушоҳадага, яратишга чорлайди. Сценарийда акс эттирилган воқеаларга, қаҳрамонларга мукаммал куй яратиш мумкинлигига амин бўлганимдан сўнг ишга киришдим.

— Биз, Муқимий театр саҳнасида асосан лирик, комедия жанридаги драмаларни кўришга ўрганиб қолганмиз. Драмани саҳналаштиришдан олдин, томошабинлар муносабати қанақа бўлиши мумкинлигини ҳисобга олгандингизми?

— Мустақиллик шарофати билан бизда, нафақат бизда, балки барча театрларда ҳам сюжет танлашдаги эркинсизликка чек қўйилди. Бугунги кунги вазифа томошабин талабига жавоб бера оладиган, унга қандайдир руҳий маънавий озуқа берадиган сюжетлар топиш. Шу маънода биз сюжетда ва мусиқада ўзига хос янгилик яратдик, десак муболаға бўлмас. Драмада кўтарилган ғоя эса бугун ҳам аҳамиятта молик: инсон учун энг зарури ўз руҳини поклаш, фақат мана шу йўлгина уни ғафлатдан уйғота олади. Демак, энг аввало у мана шу покланиш жараёнини ўзи орқали ўтказиши керак. Тасаввур қилинг-а, шу жараённи куйга солиш, ундан баҳраманд бўлиш, томошабинга қанча нарса бериши мумкин.

— Тўлқин Умарович, мана премьера ҳам муваффақиятли якунланди. Энди шу нуқтага қадар бўлган қийинчиликлар, машаққатли машқлар ва руёбга чиқмаган ниятларни эслаб кўрсак...

— Уйлаган ниятларимизнинг деярли барчаси амалга ошди, дейишимиз мумкин. Қийинчиликларга тўхталадиган бўлсак, олдин менинг мусиқий йўналишим ижрочилари гуруҳи учун бироз ғалати ва мураккаброқ туюлди, бироқ ўтказилган тажрибалар орқали биз тил топишга эришдик. Ва бугун машаққатларимиз маҳсулидан барчамиз мамнунмиз деб, айта оламан.

Премьера ҳақидаги суҳбатимизни Тошкент давлат консерваторияси доценти Ирма Сергеевна билан давом эттирдик:

— ИРМА СЕРГЕЕВНА, сиз Тўлқин Умарович билан ижодий ҳамкорлик қилиш билан бирга кўп йиллардан бери турмуш машаққатлари ва хурсандчиликларини баҳам кўриб келмоқдасизлар, сизнинг кўзингиз олдида, бевоста ҳамдардлигингиз оқибатида юзага келган асарларнинг туғилишига гувоҳ бўлгансиз. Шунингдек, «Иброҳим Алайҳиссалом таваллудлари» драмасига басталанган куйлар яратилиш жараёнининг иштирокчисисиз; мусиқашунос сифатида драмада эришилган ютуқлар ва унинг ўзига хосликлари ҳақида нималар дея оласиз:

— Драманинг мусиқий тили ҳақида гапирадиган бўлсак, муаллиф бу ерда ҳам ўз анъаналарига содиқ қолган. Узини миллий классик мусиқаларни қанчалик чуқур билишини ва тушунишини кўрсатган. Бунга драмадаги «катта ашула» мақомида ижро этилган «Она фиғони» саҳнасини эшитиб амин бўлишимиз мумкин. Ёки лирик қўшиқлар ижросидан «Омина арияси»ни олайлик. Уларнинг бари драмага ўзига хос миллий руҳ бағишлаб туради. Яна драмада ўша давр урф-одатларини, маданиятини намойиш этувчи кўплаб жозибали рақс саҳналари мавжудки, бу шаксиз премьера ютуқларидан бири ҳисобланилади.

Премьера ҳақидаги суҳбатимиз ғоят мароқли кечди. Суҳбат сўнггида мен улардан эсдалик учун суратга тушишимизни рад этмасликларини сўрадим.

Гулнора АЗИМОВА,
мусиқашунос.

Маънавий қадриятларимиз

Имом Муҳаммад ҒАЗЗОЛИЙ

САФАР ОДОБИ БАЁНИДА

Билғилки, сафар одоби саккиздадур. Аввалги адаб улки, сафар қилғувчи қарздор бўлса, қарзини адо қилғай. Бировнинг омонати бўлса, эгасига топширғай. Аҳли аёлининг (оила, бола-чақаларининг) нафақасини тамом бергай ва ҳалолдин зоди роҳ (йўл озиғи) ҳосил қилғайки, сафарда ҳамроҳларига таом бермак ва яхши сўз бирла кўнглини хуш қилмак макорими ахлоқдиндур (яъни, гўзал хислатдур).

Иккинчи адаб улки, рафиқи шойиста (яхши дўст) топғай. Аввал рафиқ, сумма тариқ (яъни, аввал ўртоқ, кейин йўл). Ҳазрати расули акрам с.а.в. танҳо сафар қилмоқни манъ этибдурлар. Сафарга энг ками уч киши бўлғай, токи намозни жамоат бирла ўқиғайлар.

Ҳазрати расул а.с. айтибдурлар: «Сафарга чиқаётганда бир кишини амири сафар қилинглар. Сафарда бўладиган ҳар турли ҳодисаларни сафар бошлиғи билан бамаслаҳат ҳал қилғайсизлар. Андоғ кишини амир қилингларки, ҳамма томонлама хушхулқ бўлсун. Ул киши илгари ҳам сафар қилғон бўлсун».

Учинчи адаб улки, (кўпчилик) ёру дўстлари бирла видо қилғай (хайрлашғай). Ҳазрати расул а.с.нинг дуоларини ўқиғайки, дуолари бу турур: «Астадиуллоҳа дийнака ва омонатука ва хавотима амалика», яъни: «Сени ва дийнингни оллоҳ таолоға омонат топширдим, амали охир, яъни, иймонингни ҳам». Расулуллоҳ сафарга борсалар, биров билан кўришсалар, бу дуони ўқир эрдилар: «Заввадака аллоҳу аттақво ва аъза занбака ва важжаҳал-хайра ҳайсу мо таважжаҳта», яъни: «Оллоҳ таоло сенга рўзий (насиб) қилғай, парҳезкорликни ва афу қилғай, гуноҳингни ва сенга еткурғай яхшиликни ҳар ерга борсанг». Бу дуони (сафарда юрганда) муқим турганлар учун ўқимоқ суннатдур. Вақтики, (дўстлар, қариндош-уруғлар билан) хайрлашувда ҳаммани Худойи таоло паноҳига топширғай.

Ҳазрати Умар розийаллоҳу анҳунинг қошиға бир киши бир гўдакни эргаштириб келди. Ҳазрати Умар айдилар: «Субҳоналлоҳ, бу болага ўхшаш ҳеч гўдакни кўрмабдурман». Бояги киши айди: «Ё, амирал-муъминийн, бу боланинг ажойибларидан хабар берайким, бир йили мен сафарга борур бўлдим. Онаси бу гўдакка ҳомиладор эди. Онаси айди: «Мени бу ҳолда қўйиб, сафарга борурмисан?» Мен айтдим: «Аставдуиллоҳа мофи батники», яъни: «Омонат топширдим Оллоҳ таолога қорнингдагини». Вақтики, сафардан қайтиб келдим. Хотуним қазо қилибдур. Айдиларки: «Ҳар кеча хотинингни гўридан бир ўт кўринадур». Айдимки: «Намоз ўқийдурғон, рўзадор хотин эрди, нечук воқеа экан? — деб гўрини очдим. Кўрдимки, чироқ ёниқ. Гўдак ўйнаб ўтирадур. Ғойибдан овоз эшитдимки: «Бу гўдакни менга топширдинг, агар онасини ҳам топширганингда саломат топар эрдинг».

Тўртинчи адаб улки, киши сафарга чиқмоқни ирода қилса, икки ракаат истиҳора намоз ўқиғай ва сафарга чиқиш олдидан яна тўрт ракаат намоз ўқиғайки, Онас ибн Молик розийаллоҳу анҳу айтур: «Бир киши расул а.с. ҳузурларига келди ва айдиким: «Ё, расулуллоҳ, сафар ирода қилибмен, васиятнома биттим. Ул хатни отамга берайму, ё ўғлимга, ё биродаримга берайму?» Расул а.с. айдилар: «Киши сафарга чиқса васиятини қўймоқға. Худои таоло даргоҳида туриб, тўрт ракаат намоздан дўстроқ нима йўқдур-ки, бировга омонат қўйган вақтида ўқиғай. Охирида салом бергандин кейин айтғайким: «Эй, бори Худоё, мен сенга муҳтождурмен, бу намозни менга ва аҳли аёлимга ва молу мулкимга ҳалифа қилғил (посбон, ўринбосар қилғил). Ҳақ таоло ул намозни киши сафардан қайтиб келгунича аҳли аёлига ва мол-мулкига нигоҳбон қилур.

Бешинчи адаб улки, киши сафарга чиқмоқчи бўлиб, уйининг эшиги олдига келганида бу дуони ўқиғай: «Бисмиллоҳи ва биллоҳи таваккалту алаллоҳи, ло ҳавла ва ло қуввата илло биллоҳи рабби, аузубика мин ан азалла ав азлима ав узлама ав ажҳала ав южҳала айлая». Яъни: «Ибтидо қилдим мен бу сафарни Оллоҳ таолонинг исми бирла ва таваккал қилдим Оллоҳ таолонинг ўзига. Менда ўзимни гуноҳдан тийишга куч-қудратим йўқдур. Куч-қудрат ва қўрқинч фақат Худои таолонинг ўзидандур. Узингдан паноҳ тилайман, лутфу караминг бирла мени хорлик, зиллат ва гумроҳликдан ўзинг асрагайсан. Мендан бировга, ва бировдан менга зулм ва жаҳолат етишидан ўзинг асрагайсан».

Вақтики, йўловчи маркабга (яъни, от, улов: арава, файтун, ҳозирги замонда машина, тайёра, вагонларга) минса, бу дуони ўқиғай: «Суҳоналлазий саххара лано ва мо кунна лаҳу муқринийна ва инна ила раббино, ла мун қалибуна». Яъни: «Поклик бирла ёд қилурман Худои таолони, чунки мусаххар ва мунқод (итоат этувчи) қилди бизларга бу маркабни (уловни)». Агар Оллоҳ таоло ўз қудрати билан бу уловларни бизга итоат этадиган қилиб қўймаганида одамларнинг бунга қудратлари етмас ва уларга яқин бўлолмас эдилар. Ҳақиқатан бизлар Оллоҳ таолонинг даргоҳига қайтгувчилармиз.

Жаҳд қилғилки, сафаринг ибтидоси (бошланиши) ҳафтанинг пайшанба саҳарида бўлғай. Ҳазрати расул а.с. пайшанба куни сафар қилур эдилар. Ибн Аббос розийаллоҳу анҳу айтур: «Киши сафар қилса ва ё бошқа мурод ҳожат тиласа шанба ва ё пайшанбанинг саҳарида қилғай, Ҳазрати расул а.с. дуо қилибдурлар: «Эй, бор Худоё, муборак қилғил умматимга шанба ва пайшанбанинг саҳарини».

Олтинчи адаб улки, киши (ўз уловига ёки бировдан ижорага олган) уловига юкни енгилроқ юклагай. Иложи борича юки бор уловга минмагай. Ва улов устида ухламагай. Эрталаб ва оқшом бирор соат пиёда юргайки, оёғида қон юришиб, енгил тортгай ва уловга ҳам енгиллик бўлғай.

Салаф раҳматиллоҳи алайҳ сафар вақтида уловни кирага олур эдилар бу шарт бирлаки, гоҳи-гоҳида уловдан тушиб пиёда юргай, токи бу, уловга раҳм-шавқат ва садақа бўлғай. Кишики, улов ҳайвонни бесабаб урса ва ё юкни оғир юкласа, қиёмат куни улов даъво қилур.

Абу Дардо розийаллоҳу анҳу (саҳоба) туяни кирага олдилар ва унга қараб айтдиларки: «Эй, туя, қиёмат куни менга даъвогар бўлмағилки, сенга оғир юк юкламадим». Йўловчи юклайдиган юкини улов эгасига кўрсатгай. Кўрсатганидан ташқари юк ортмагай. Абдуллоҳ ибнул Муборак раҳматиллоҳи алайҳ сафарга борур эдилар. Бир киши (юк) ва хат келтирди ва айтдики: «Бу хатни (ва юкни) фалон кишига бергайсиз. Ибнул Муборак «Улов эгасига бир нима (қўшимча) олмоқни шарт қилмаб эдим», деб юкни қабул қилмадилар.

Еттинчи адаб улки, вақтики, расул а.с. сафардан қайтаётганида Мадинаи мунавваранинг қораси кўринса, бу дуони ўқир эдилар: «Оллоҳумма, ажъал-лано биҳо қароран варзуқно ҳасаннан». Яъни: «Эй, бори Худоё, бизга ул Мадинада ором ва қарорни ва ризқи рўзни насиб қилғил ва яхшиликни ҳам». Ва ўшал ердан хушхабар етказиш учун киши юборар эдилар.

Хабарсиз уйига бормоқдан саҳобаларни манъ этар эдилар. Саҳобалардан икки киши бу амрга хилоф қилиб, уйларига бехабар кириб, шариатта хилоф ишни кўрдилар.

Саккизинчи адаб: вақтики, сафардан қайтиб келса; киши уйдагилар билан кўришгач, масжидга чиқиб, икки ракаат намоз ўқиғай. (Мана шу саккиз одоб)яъни, адаблар) бирла сафарга борилса, Ҳақ таоло кишига эсон-омон яхшиликлар бирла қайтишни насиб этгай.

Нашрга тайёрловчилар:
МАҲКАМ МАҲМУД,
АБДУЛЛОҲ КУЛОҲИЙ.

Жиноят жазосиз қолмайди

ИШОН, АММО ШУБҲА ҚИЛ

Амир Темур бобомизнинг ибратли ўгитига амал қилган. Тошкент шаҳар Бектемир ДАН пости ходимлари адашмадилар. Эрта тонгда шаҳарга кириб келаётган «МАЗ» русумли автомашина уларнинг диққатини тортди. Автомашина ҳайдовчиси Россия фуқароси П.Шербаковнинг қиёфасидаги норозилик яққол сезилиб турарди. Унинг шериги А.Коваленкого машинадан тушишни илтимос қилишганда, ҳайдовчи ўзининг безовталигини сездириб қўйди. ДАН ходими Носир Исабоев машинанинг орқа кабинасига чиққанидан кейин масала ошкор бўлди. Ёстиқни кўтариши билан тўппончага кўзи тушди. Бунга чидаб туролмаган «эпчил» П.Шербаков ДАН ходимига қаршилик кўрсатмоқчи бўлди. Бироқ Ҳикматилла Машраповнинг кўмаги унинг попугини пасайтириб қўйди. Бу пайтда А.Коваленко ҳам Номозали Бойжумаев билан жанжаллашиб турар, хуллас, ўртадаги вазият қалтис эди. Буни пайқаган милиция майорлари К. Муродхўжаев, Б. Содиқовлар Н.Бойжумаевга ёрдамга шошилишди. Тасодифми ёки ички бир сезги биланми шу йўналишда ҳаракатланаётган Бектемир тумани ДАН бўлими бошлиғи Жаҳонгир Нурмонов ҳам тезда жанжал устига етиб келди. Фурсат ўтмай зўравонлар ва улар ёнидан топилган «Макаров» жанговар тўппончаси, 8 дона ўқи билан тегишли идораларга топширилди.

Ҳозирда қонунбузарлар республикамизга нима мақсадда «ташриф» буюрганликлари аниқланмоқда.

Худди шу куни «Роҳат» ДАН постида ҳам милиция катта сержанти Эркин Саидов, старшина Эргаш Рўзиев, милиция капитани катта инспектор Орифжон Назаровларнинг ҳушёрлиги туфайли яна бир жиноят фош этилди.

«Водник» даҳаси томондан пойтахт сари шиддат билан келаётган автомашинани тўхтатган Эркин Саидов унинг йўловчилари — икки татар йигити ва икки корейс миллатига мансуб аёлларга шунчаки кўз қирини ташлаб, ҳайдовчининг ҳужжатларини сўради. Бироқ ана шу сониянинг ўзи йўловчи йигитларнинг нимадандир безовталанаётганлигини пайқашига кифоя қилди. У ҳужжатда англашилмовчилик борлигини баҳона қилиб, Эргаш Рўзиевга шубҳаларини билдирди. Икковлон машинага яқинлашиб, йўловчи йигитларнинг машинадан чиқишини илтимос қилишди. Эркин машина ичига энгашиши билан тугмачали пичоққа кўзи тушди. Уни олиши билан йигитлардан бири ўзини қоронғулик оғушига урди. Милиция капитани Орифжон Назаров ҳолатни тез ва тўғри баҳолаб, зудлик билан ёрдамчи куч чақирди. Йўловчилар ва уларга тегишли целлофан қопчани тинтув қилиш учун холис гувоҳлар керак эди. Тунги соат бир яримларда гувоҳ топишнинг қанчалик машаққатли кечганини тасаввур қилиш қийин эмасдир-ов. Гувоҳлар иштирокида целлофан қопча ичидаги нарсалар чиқарилди. Спорт кийими, иккита резина ниқоб, 2 дона тугмачали пичоқ, 6 метр арқон, 3 дона тўппонча, бир пой спорт оёқ кийими, бир пой аёллар этиги, Тўппончаларнинг бири овоз чиқармайдиган мосламали бўлиб, ўқланган, ишлатишга тайёр ҳолда эди. Бу нарсаларни кўрган ҳайдовчининг ранги бўздай оқариб, тили калимага келмай қолди. Бир неча соатлардан кейин «қочоқ»ни ҳам тутиб келтиришди...

Қилмиш-қидирмиш деб шуни айтишса керак-да!

М.ИБРАГИМОВА.

Газета саҳифаланаётганда

ТАЛАБАЛАР ҲИНДИСТОНДА

Куни кеча Тошкент Давлат университети журналистика куллиёти халқаро журналистика бўлими талабаларининг 5 нафари Ҳиндистонга ўқиш учун жўнаб кетишди. Улар олти ой давомида Ҳиндистон давлатида журналистика сирларини ва жаҳон оммавий ахборот воситаларининг етакчи техникаси билан ишлашни ўрганиб қайтишади.

— Сизлар Узбекистонни фахри бўлишга ҳаракат қилинглар. Зеро юртимиз сиз каби билимдон, етук кадрларга муҳтождир. Келажак тақдири сизларнинг қўлингизда, — деди кузатиш маросимида профессор Файзулла Муминов.

Абдуғаффор ОМОНБОЕВ,
Халқаро журналистика бўлими тўртинчи курс талабаси.

ЮБИЛЕЙГА ТУҲФА

Самарқанддаги «Нафис» ҳиссадорлик бирлашмаси буюк соҳибқирон Амир Темур таваллуди тўйига ўзига хос туҳфа тайёрлади. Буюк бобокалонимиз тасвири туширилган тўққиз хил маҳсулот савдо ташкилотларига жўнатила бошлади.

— Қутлуғ тўйгача тўрт миллион дона шундай чинни буюмлар чиқарамиз, — дейди бирлашма раиси Б. Тўрақулов. — Юбилей нишони туширилган сержило пиёла, чойнак, лаган ва гулдонлар тўйга ташриф буюрган меҳмонларга манзур бўлади деган умиддамиз.

Ҳ. Шукуров,
ЎзА мухбири.

Шу сонга хабар

ЭПЛИ КЕЛИН, СЕПЛИ КЕЛИН

Фарғона вилоят Маданият ишлари бошқармаси ҳамда вилоят хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан Ёзёвон туманида туман маданият ишлари бўлими ва хотин-қизлар қўмитаси ҳамкорликда Узбекистон мустақиллигининг беш йиллигига бағишлаб юқоридаги ном остида танлов ўтказди.

Бу беллашувда ушбу танловнинг биринчи босқичида ғолиб деб топилган олти нафар келин иштирок этди.

Танлов ҳайъати белгилаган баҳолар бўйича туманнинг Ёқубов номли жамоа хўжалигидаги 26-ўрта мактаб тил ва адабиёт ўқитувчиси Маҳбуба Комилова ғолиб, деб топилди. Ғолибга туман маданият ишлари бўлими ва хотин-қизлар қўмитаси томонидан таъсис этилган эсдалик совғалари топширилди.

Мухтасархон КАРИМОВА.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Сизнинг мамлакатимиз халқ хўжалигининг турли соҳаларига кичик саноат-технологик линияларини, цехлар ва корхоналарни жорий этиш; қишлоқ жойларга кичик саноатни олиб кириш ва хизмат кўрсатиш соҳаларини ташкил қилиш; аҳолини иш билан таъминлашга қаратилган Ишланма ва Таклифларингизни амалга оширишингиз учун ҳамкорликнинг энг яхши шароитларини яратиб беради.

Ишланма ва Таклифларни танлов асосида кўриб чиқиш учун аризалар 1996 йилнинг 1 августига қадар барча жисмоний ва юридик шахслардан, шунингдек, чет эл фуқароларидан, ташкилотлар ва ассоциациялардан қабул қилинади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 11, Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси. Телефонлар: 41-00-72, 41-74-12, 41-03-83 Факс: 41-08-09.

Танлов иштирокчилари ўзларини қизиқтирган ахборот ва маълумотларни ҳафтанинг душанба куни соат 14.00 дан 18.00 гача Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси кичик залидан олишлари мумкин.

Агар овқат емасанг...

(хандалар)

Байрам... Оқсоқол ўрнидан туриб:

— Бу гал душманим учун ичамиз! Илойим, унинг кўп пули бўлсин, мошини, яхтаси, чиройли хотини, денгиз бўйида катта уйи, гиламлару қўйкўзисининг саноғига етмасин. Ва шведларнинг тугмачали телепони бўлсин-у, ҳар доим 01, 02 ва 03 га қўнғироқ қилаверсин!

* * *

— Дўхтир, менга очкўзликка қарши дори беринг. Ҳа, кўп-кўп, кўп, беринг!

* * *

— Уғлим, бугун мактабда нима қилдинглар!

— Кимё дарсида портловчи моддаларни ўтдик.

— Эртага нима бўлади мактабда?

— Қайси мактабда, дада?!..

* * *

— Агар шу овқатни емасанг, ялмоғиз кампирни чақираман.

— Ойи, наҳотки шу овқатни ялмоғиз кампир ейишига ишонсангиз?!

* * *

«Чукчафильм»дан парча; Эшик тақиллади.

— Ким у?

— Гестопа.

— Нима керак?

— Партизан.

— Қайсиси?

— Кошевой Олег.

— У Гестопани уйини портлатишга кетди.

— Унда, унга «Гестопа келди ва қаттиқ уришиб кетди», деб қўйинг!

* * *

— Сиз нега қамоқдан қочдингиз?

— Уйланмоқчи эдим.

— Ҳм? Озодлик ҳақида фикрингиз ғалати экан.

* * *

Чукча қўйи билан шахмат ўйнаяпти.

— Қалай энди?

— Қўй — барибир қўй-да!

— Ҳисоб қанча?

— Икки-ю икки.

* * *

— Итингизни олсангиз-чи! Мана, бит босиб кетди юзимни.

— Тузик! Қоч, амакида бит бор экан.

* * *

— Сен овқатдан олдин ибодат қиласанми?

— Нега? Онам овқатни яхши қилади.

* * *

— Хотиним мени умуман тушунмайди? Сеники-чи?

— Билмадим, сен ҳақингда гапиришиб кўрмаганман.

* * *

Ота ўқишга кирган ўғлига:

— «Беш»га ўқисанг, сенга қора «Волга» олиб бераман., «4»га ўқисанг оқ «Волга», агар «3» ёки «2» га ўқисанг, яшил «Волга» олиб бераман, юрасан, жиннига ўхшаб, ҳайдаб.

* * *

— Дадам сенинг дадангдан бойроқ!

— Менинг дадам ақллироқ.

— Дадам дадангта қарзга пул берди.

— Дадам эса қайтариб бермайди.

* * *

— Янги тароқ олсаммикан? Эскисини тиши синди.

— Мунча? Битта тиши тушса тушибди-да!

— Охирги тиши эди-да.

Тўпловчи: Хайрулло ҲАМИДОВ.

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58; хатлар бўлими — 36-54-65; тижорат бўлими — 33-79-69, 36-58-48; ижодкор ёшлар 36-57-52; котибият — 36-55-96.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси

Буюртма Г. —— 0370
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41

Ҳажми —— 2 табоқ. Тираж — 8793.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00

1 2 3 4 5 6